

722598

NOUA
BIBLIOTECĂ ROMÂNĂ

COLECȚIUNE DE NOVELE ȘI ROMANURI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SERIA I.

BROȘURA I. — XII.

BRAȘOV.
EDITURA ȘI TIPARUL TIPOGRAFIEI ALEXI.

1881.

222207

O cură radicală

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Novelă

de

Theochar Alexi.

I.

Maialul.

Numai poporul nepriceput i ȃicea: „Maial.“ Titlul oficial al acestei serbări arangiate de societatea „atletico-filharmonică,“ din Bidinesci era: „excursiune colegială.“

Noi insă recunoscând adevărul vorbei latine: „vox populi, vox dei“ și supunându-ne deci in tot de-a-una voinței poporului suveran, vom continua a ȃice „maial“ cu tóte că lucrul despre care vorbim nu se intimplase in luna lui Maiu, care lună prin Bidinesci este fórte ploiosă, — ci pe la sfirșitul lunei lui Iunie séu a Cireșarului.

Locul ales pentru „maial“ era aprópe de oraș, intr'o pădurice de stejar pe un plaiu frumos. Nu era un „maial“ cum am ȃice obștesc, ci mai mult o petrecere familiară intre membrii societăței filharmonice, ceia ce se pútea recunósce prea bine din toaleta cea simplă ce făcuse acel plaiu destinat pentru petrecere.

O preajmă compusă de nisce țáruși bátuți in pámént peste care se intinsese un fir de sfóră drept

barieră cătră cei nechemati, și un arc cu dimensiuni foarte mici, formând intrarea in acea préjmă destinată pentru jocurile și dansurile tinerimei invitate, étă in ce consta tótă toaleta locului de petrecere. Mulți, sė găsiră care se facă o critică inverșunată acestui arangiament, dar tocmai publicul contribuitor adică acea parte dintre maialiști, care ar fi fost mai in drept a striga. primi tóte de bune și sė arunca cu voie bună in brațele plăcerilor, fără de a scruta tóte cu amėnuntul din fir in fir și din pėr in pėr.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Musica resuna, cupele sė goleau, vinul curgea părechile sė invėrteau, banchetătorii cāntau și strigau, era o serbare plină de o veselie șgomotoasă in care pėcatul cel mai mare sė traducea prin o beție prea generală.

Beția era de două feluri, beția de vin, și beția de simțemēt. De prima nu merifă să ne ocupăm, ca poetii ce pretindem a fi, dar cu atât mai mult ne vom ocupa de a doua.

Intre maialiști era și un tēnēr, strein după tóte aparințele, căci nu-lă vedeai vorbind de cât numai cu un singur amic, ér pe unde trecea, lumea privea după el. Dēcă s'ar fi uitat după el numai

matroanele cu fete mari, atunci n'am putea considera acesta ca un semn caracteristic pentru necunoscința persoanei sale prin Bidinesci. Chiar nici atunci nu s'ar fi complectat aceste semne caracteristice, observând că nu numai matronele îl urmăreau cu ochi, dar și fiicele lor, căci tēnerul merita atențiunea din partea sexului incântător. Inse și bărbații se uitau după el, deci trebuia să fiă strein. In adevăr eroul nostru nu era Bidinescean, venise de prin ungurime să vedă și el o dată mai mulți Români la o laltă, ceia ce nu putea vedea in părțile de unde se trăgea el.

Dar și avea ce vedea, căci o petrecere mai națională de cât această, să fi umblat cât e lumea și pământul, n'ar fi putut afla. Inima i se sbătea de mulțămire, ér ochii i se desfătau privind floricelele, care de care mai frumoase din cununa dansătoarelor.

Dar din tōte florile una i remase la inimă, dovadă ca Severin Dor, — numele eroului nostru, — era un tēner cum se cade și aședat, ér nu un amăgitor flusturat și incedut.

Acea flōre printre fete, Olimpia Dode, merita cu tot dreptul de a fi alēsă dintre mulțimea celor

lalte flori. Ea nu numai că intrunea cele trei-zeci de frumsețe, cerute de la o femeică, adică nu numai că era înaltă, una, cu părul suptire, două, cu ochii mari, trei, cu buzele rumene, patru, cu dinții ca de fildiși, cinci și cu toate cele lalte 25 daruri care mai sunt în urmă, dar mai avea și o căutătură blindă, un ris argintiu, și o față atât de atrăgătoare, încât ver-cine s'ar fi uitat la ea, ar fi trebuit să se înamoreseze de ea, decât n'ar fi fost angajat în altă parte.

Severin o urmărea cu ochii stând printre privitorii dansului. Olimpia dansa și sbura adeseori pe dinaintea lui Severin, care nu mai putea de durere, inima sa era străpunsă de săgetele amorului.

Din întâmplare Ilie Mogoșan, unicul amic ce avea Severin prin acest loc, conoscea familia Dodescilor, adică pe muma Olimpiei ba era chiar mai de aproape legat de aceasta familiă, după cum vom vedea mai la vale, și astfel se întâmplă de îș vedu Severin peste curând visul cu ochii. El adică fu prezentat de Ilie Dómnei Varvarita Dode și fiei Domniei Domnișórei Olimpia Dode.

Prezentațiunea avusese loc în prėjma de dans pe timpul unei pauze. Este dar natural și forte

asceptat de toate amabilele noastre cetitoare, ca Severin ceru și obtinu de la Olimpia primul vals care urma a se juca. Cum incepu musica o prinse de mijloc și părechia admirabilă și admirată sbură printre șirurile jucătorilor.

Primul dans cu un ânger adorat. Suvenire coplesitoare nu năvăliți cu atâta putere asupra-mi căci peptul meu nu este atât de spațios pentru a vă da loc încăpător. Mă inecați, așa precum copilul răsfațat inecă pe muma sa cu sărutările sale prea căldurose. Voi toți, cari ați gustat vr'o dată fericirea fără de sémăn, voi știți ce va să dică de a sbura cu adorata sa in sunetul armonios al unei muzici încântătoare, pe covorul verde al pădurei in aerul limped și balsamat cu dulcele profumuri ale primăverei: voi știți ce va să dică, de a ține pe ea, pe idolul vostru, prinsă de talia ei sveltă, de a simți bătăile inimei ei agitate pe peptul vostru dilatat de fericire, a simți resuflarea ei îmbătătoare, și fluxul și refluxul de căldură și răcelă prin degetele ei palpitânde de plăcere. Aduceți-vă a minte de acest raiu al tinertelor vostre ș'apoi veți sei și voi se aprețiați extasul in care căduse Severin Dor prin dansul fermecător. In urmă mai jucă și cu altele, dar acest joc era numai

un chin pentru el, o jertfa adusă buneii cuviinței, și acelei sfieli neexplicate de care se împle inima celui ce iubesc pentru prima oră, și-care lăsesse de a ascunde dinaintea ochilor profani taina fericirii sale. Jucă și cu altele, însă mai mult și mai des cu Olimpia.

Stete ca vr'o două ore în acest raiu de fericire. Apoi de o dată se sparse dansul. Lumea începu a se împrăstia. Mumele fetelor obosite de sarcina cea grea pe care o exercitaseră până acum în calitate lor de garde de dame, zorea pe ficele lor a veni la masă, căci pe lângă ostenele funcțiunelor își mai făcuse datoria și aerul cel aspru al pădurei și provocase aceia fême, care numai la un maiial te pôte cuprinde.

Severin rămăsese lângă Olimpia, mut, consternat, bilbăind câte o fraasă fără înțeles timpit de infrișatul gând, că acum, acum va suna ora de despărțire, dorind din tot sufletul de a mai prelungi dulcele momente, dar fără curajiu de a exprima prin cuvinte această dorință ferbinte. Olimpia din partea ei mișcase ochii și resfoia o dalbă floritică, făcându-se că nu aude provocările destul de pronunțate și adeseori repetate ale mumei sale cocoanei Varvarița Dode.

Acéstă cocónă își luă de o dată sēma. O amică a ei, cocóna Varvara, mai ageră de ochi, sē vede trēba de cât cocoana Varvarița, o frăsese de mâneca rochiei, și i șoptise ceva la urechiă. Cocoana Varvarița la acéstă, făcu un semn afirmativ, și intorcēndu-sē cu fața radiósă di-se cătră Severin Dor.

— Domnule doctor, — Severin era medic, — faceți-ne onórea, — aici zimbi cocóna Varvarița, — de a lua parte la masa ce vom improvisa aici pe érbă verde la rădăcina acestui stejar.

Severin Ulaș acéstă invitațiune neasceptată sē confusiă cu totul. Sē inroși precum sē inroșesce o fētă mare, când i faci un compliment, ingână vr'o două cuvinte fără înțeles, dar se grăbi a da brățul Olimpiei in semn, că primise invitațiunea.

Societatea cocónei Varvarița se puse in mișcare. Cocóna Varvara, care era eu acea societate, mereu o imboldea pe muma Olimpiei, și i șoptea neincetat la urechi; dar șoptele cocónei Varvara sunt in tocmai ca strigătile altui muritor, și decă Severin ar fi avut urechi pentru alt ceva de cât pentru cuvintele Olimpiei ar fi putut auđi, că cocóna Varvara o felicita pe cocóna Varvarița, de

ginerele frumos și bun pe care mi-lă găsise tam ne sam prin pădure.

Severin însă nu asculta la aceste vorbe, ci ținând pe Olimpia de braț, mâna cu dânsa o conversațiune foarte interesantă pentru ei amândoi dar cu totul insipidă pentru ver-ce alt muritor, căci ei vorbeau de timp, de erbă verde, de rațele sórelui, de căldură și de alte lucruri ce le erau la îndemână, dovedind prin alegerea materiei de conversațiune, că tótă intretinerea lor nu era alta de cât ceia ce exprimă atât de bine o vorbă românescă ce ȳice :
„vorbă sě fiă.”

Érăș se deschiseseră porțile raiului pentru aceste două inimí tinere; căci Olimpia, după cum aȳi putut deja înțelege, împărtășia simțimintele lui Severin. Perduȳi prin plaiuri mai ferice, dabia observară că cocónele intinseră un covor pe erbă verde, ér pe covor o pânzătură de masă pe care aședaseră felurite mănări și multe miselicuri.

Cocóna Varvariȳa fu silită a provoca de două ori pe Severin și pe Olimpia, ca sě se așede și ei pe covor, căci ei nu auȳiră prima provocare, fiind tare cufundaȳi in contemplarea naturei. „Vorbă sě fiă.”

Mâncară cu toți, care cu mai multă, care cu mai puțină poftă. Paharele începură a circula cu vioiciune, conversațiunea se generalisă și se întinse tot mai departe trecând prin apostrofări repetate de la covorul cocónei Varvarița, pe la cocónele dimprejur. Incepură: óspetările de la un covor la altul, închinările în diferite sănătăți, din ce în ce ciocnirile de pahare deveniseră mai dese, ér privirile asupra lui Severin și asupra Olimpiei se repetară din ce în ce mai des și mai indiscret.

Acestia nici nu băgară de seamă că ajunseră obiectul interesului general, atât erau de preocupați, bieții: Severin de piciorul de puiú fript ce ținea în mână, Olimpia de o bucățică de prăjitură din farfuria ei, „Vorbă să fiă.“

Timpul nu se oprise în sborul său, din contra Sórele descrisese cercul său pe bolta auriă și reversa acum ultimele sale rađie roșatice, colorând grupele întinse pe érbă verde cu un carmin admirabil, și daurind frunza cea fragedă a maiestoșilor stejari. Musica dete semnul de plecare. Era timp de a se întorce a casă, fie care la vétra sa. Să sculară unii după alții, între toți și Severin și cu Olimpia, căci nu putură, cum ar fi dorit, să rămână ei singuri

acolo, decî meraseră și ei și ocupară un loc printre șirurile ce se formaseră de plecare. Să arangiasse plecarea în ronduri, două câte două, adică părechiă de părechiă. Severin vedînd că fie care cavaler oferă damei sale brațul său prinse inima în dinți și oferi și el brațul său Olimpiei, care-lu primi cu un zimbet ângeresc pe buzele ei de roze.

Nu scim să vă spunem cum petrecură ei pe drum. căci prin imbulzela cea mare îi perduserăm din ochi, nu vă asceptați dară a afla acum de la voi conversațiunea lor: chiar decă am fi fost în stare a rămănea lingă ei, n'am fi putut aude nimic, căci maialiștii făceau un sgomot atît de mare și difus: unii cântau, alții chioteau, alții șuerau, încât d'abia mai puteam distinge prin vuetul general sonorile muzicii militare, care cânta un marș.

Societatea era animată, așa, precum trebuie să fiă o societate care se reintörnă de la o excursiune colegială.

Pe o muche a delului care se înalță d'asupra orașului: și care presintă o privelisce admirabilă, maialiștii după un vechi obicei, se aședară cari cum soseau, pentru a ține prima și ultima stațiune pe calea către casă.

Să ne oprin dar și noi puțin aici.

Este o sêră din acele serî ale căror frumsete te despăgubesce pentru îndurarea a mîi și mîi de furtună, o sêră plină de farmec, vêrsând în inima contemplatorului o linisce, o mulțămire supralumescă.

Sórele apusese deja. Firmamentul întreg era senin, ca o cupolă azuriă, preserată cu nenumărate stele scîlipitoare.  r luna plină și maiestuoasă s  ridicasese d'asupra marginii spre răsărit și reversa lumina ei feerică sufl nd t te obiectele cu o col re tandră argintie. Spre dreapta s  in lta un deal mare ca o cortină de verd t ,  r la p lele acelu deal s  intindea orașul, incins de murii cei vechi și apr pe dec duți, ridicați inc  din acele timpuri pe când turcii năvăleau asupra creștinilor. În stradele orașului m i și m i de lumină, ca nisce steluțe picate de pe bolta cerului,  r trecătorii stăruind care în c trou și lupt ndu-se cu greutățile vieții.

C t erau de fericiți acei ómeni cărora li era dat a privi acum de pe culme la at ta frumset , fi  chiar pentru scurte momente, scutiți de miseriile dîlnice. Dar din toți cei fericiți nu era nici unul în acel grad ca Severin și Olimpia. Ei gustau adevărata fericire, acea fericire care nu este inc 

desevêrșită, până la a cărei desăvirșire mai este un singur pas, dar un pas sigur, impedecat doar numai de un obstacol care pierde de sine un pas, împiedecat numai prin spațiul timpului.

Astfel credeau cel puțin nu numai Severin și Olimpia dar toți care începură a se interesa de sôrtea lor. Inșe vai, menirea cea plină de misterii le rezervase încă multe greutăți, de care în acest moment nu se temea nimeni. Perduți în visuri dulci privitorii toți câți se aședară pe astă culme, uitaseră de realitate, când se auși de o dată sunrile muziceii, resunând din vale. Ecoul armonios scose pe cei mai cumpetați din domeniul visurilor aducându-le semnalul, că glôta maialiștilor sosise deja dinaintea porților orașului, și reamintându-le că și dênșii trebuia să mERGă acasă. Ei la aușul muziceii sârira decii ca electrișați în picere și o porniră de vale.

Severin dede ERĂȘ brațul Olimpiei. Cum se ve descriu simșirile de care fură agitați pe acESTĂ scurtă cale. Ni-ar trebui aprôpe tot spațiu ce ni-am produs a întrebuișța pentru întREGA nÔSTRĂ narașIUNE de fașă, decă am voi să vE spunem cu deamă-nuntul diferitele faze de emoșIune la care fură e

supuși. Nu schimbară mai nici un cuvânt împreună și totuș li se păru, că ar fi petrecut o sumă de capitole delicioase dintr'un roman ceresc, când sosiră în șed.

Aici îi ascepta o nouă surprisă plăcută. Tinerimea proiectase a termina serbarea ȝilei printr'un ultim șir de dansuri pe terasa promenadei de după zidurile orașului, care proiect fu acceptat și executat îndată cu acel avânt, ce predomină la asemenea ocațiuni.

Să înțelege, că Severin și cu Olimpia luară parte la acele dansuri, uitând cu totul de lumea din pregiuri.

Tocmai când se aflau în mijlocul unui cadril, sē auȝi de o dată un vuet mare. Sunau clopotele a incendiu, strigăte de spaimă cutreerau din tôte părțile aerul: Arde, foc, arde!

Acest strigăt înfiorător împrăștiă într'o clipă tôte societatea. Fugiră cu toȝi, care unde putu. Invălmăsala era atât de mare în cât Severin, până sē bage de sēmă, perduse pe Olimpia din ochi și nu mai fu în stare a da de urma ei. Spre completare nefericirei nu scia în ce parte se o caute, căci nu scia unde șade.

Rătăci prin stradele oraşului, când intru târziu îi veni ideia de a merge la locul desastrului, crezând că de-a colo va da mai lesne de urma căutatei.

Intrebând pe un trecător, unde arde, primi răspunsul, că alarma ar fi fost nemotivată, fiind-că nu ar arde nicăieri.

Barim d'ar fi fost un foc straşnic, — şise Severin în egoismul infricoşat al amoresaţilor şi merse la hotel unde şedea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II.

A doua Ți.

A doua Ți Severin se sculă des de dimineață. Nu putuse se dormă nici un pic. Olimpia și eraș Olimpia era gândul său neconținut. Aici o vedea pe covorul môle de sub stejar, colorată de rațele sôrelui asfințind și de căldura unui pojar secret ce își reversa reflexul său puternic prin ochii ei, aici eraș i se părea că simte resuflarea ei profumată și talia ei sveltă prin vertegiul unui vals amețitor. Atât una cât și cea laltă din vedenii nu era de

cât o fantasmagoriă a spiritului seu inferbintat. Să sculă pentru a sorbi vr'o două picături de apă dintr'un pahar, apoi éráș se culcâ, încercând éráș miș și miș de năluciri in visurile sale descepte.

In fine se lumină de ȃi. Pe Severin nu-lă mai răbdă in pat. Iș făcu toaleta și o porni de-a-dreptul pe terasa de după ȃidurile orașului, unde jucaseră a séră ultimul cadril.

Cât i sē păru de trist acel loc, care îl incântase atât de mult cu vr'o câteva ore mai nainte.

Locul in adevăr nu era trist, tocmai din contră. Acum dimineța la lumina ȃilei era mai frumos, mai radios. Sórele imprăștiase spre răsărit valurile de cētă, care prin locurile muntóse predece adeseorī in ȃile de véră răsăritul ei, și cu splendoare maiestuóșă lucea in marginea depărtată a firmamentului, purpurificând jos in oraș verfurile prominente ale edificiilor mai nalte. Linisce completă domnia jnr imprejur, numai ciocârlia lăuda din înălțimea eterului atotputința creatorului.

Severin nu era însă dispus a gusta deliciurile unei dimineți de véră, el căuta urmele Olimpiei, și vai, in nesipul terasei, nu putea deosebi nimic, nu putea cunósce cu siguranță locurile pe care le

consacrare ea, călcându-le cu adoratele ei picere. Privi în jur, par'că ar fi acceptat s'o vedă venind din vr'o parte. Apoi ér îş ڭise, că chiar decă ar avea obiceiū de a a petrece pe aici idolul său totuş ar fi lucru deşert de a o accepta aşa de diminetă.

Sē duse. Merse perdut prin gânduri, umblă rătăcit şi se pomeni pe nesciute în pădurea de stejar unde se serbase maiialul. Locul care erī resunase de veselie şi de sgomotul petrecerilor, astăđi în adevēr era trist. Mulţimea lumii călcase érba şi golise pământul ~~Cedeal~~ podóba sarafrumósă, de glia cea verde. Mai ales în prējma, unde sē dansase, era acum, în locul covorului delicat, un cerc de pământ prăfos.

Severin resimţi o mare tristeţă la acéstă privelisce cu totul naturală. Remase trist şi sē întorse. Era melancolic bietul tīner, cum sunt toţi pe carī i muncesce dulcea tirăniă a primului amor. Dar tot îş rupsese o ramură verde de pe stejarul la a cărei rădăcină şeduse erī cu Olimpia. Merse cu ochiī ţintiţi pe fóia de stejar şi cu peptul plin de dor şi de oftări.

Ajunse éraš în oraş. Altul în locul său ar fi

alergat să găsească pe amicul seu Ilie și să-l întrebe de locuința Olimpiei. Severin însă avea o rară delicatetă de inimă. Lui i s'ar fi părut, că ar defăima sântenia simțimentului său, decă ar vorbi cu vr'o ființă omenescă despre idolul său.

Intru aceia inaintase ȕioa. Era cătră amedîi, și stradele pline de lume, din care, parte își vedea de munca lor, ér parte de plăceri. Severin se intilni cu mulți din cei care fuseră la maial. Care cum îl vedea îi zimbia cu un aer de bună voință. Ba o cocónă, renumită prin Bidinesci, de limbută, se opri in cale la vederea lui Severin, și îl opri și pe dînsul.

— Bună ȕioa domnule doftor, — i ȕise limbuta cu un aer dulce zimbitor, — cum ai odihnit după maial — la aceste cuvinte clipi din ochi, privind drept in fața lui Severin cu o căutătură care părea ca o rază de foc ce voiesce a pătrunde și a nimici tot ce i se opune.

Mulțamesc dómna mea, — răspuse Severin cam surprins și silindu-se a găsi o frasă banală cu care se completese respunsul său.

Dar limbuta nu-i dete timp, căci ȕise clipind mereu din ochi și nepărăsind nici măcar pentru un moment zimbirea ei dulce:

— Am vădut pe cineva, care era tot atât de încântată de maial ca și Domniata.

— Pe cine, — întrebă Severin cu inima indoită, presimțind însă cu totă această indoială și cu totă mirarea sa despre strania purtare a acestei cocóne, presimțind, dicem posibilitatea unei fericiri.

— Decă vrei să o veđi, dute in grabă pe promenada de după ȓiduri, — cu aceste cuvinte se depărtă cocóna salutând pe Severin fórte afabil și intr'un mod protecționari

— Pe promenada de după ȓiduri? repetă Severin mașinalmente și se grăbi a ajunge cu un minut mai nainte acolo. De și cocóna afabilă nu pronunțase nici un nume, totuș era convins, că nu vorbise de alt cineva de cât de Olimpia. Purtarea acestei cocóne, care se amestecase intr'o trebă delicată tractându-o pe stradă, era destul de necuviinciosă. Severin însă in bucuria sa nu găsi nimic necuviincios in procedarea limbutei. Grăbi pe promenadă. Ajunse, o străbātu cu pași febrili și sosi până la acel capet de la care incepe coborișul pe nisee cărări in zigzag, fără să fi vădut pe cine căuta. Să opri puțin pentru a resufla, când de o dată veđu pe ultima serpentină pe Olimpia cu muma

ei și cu un tinăr mergând spre oraș. O luă de a dreptul pe povârniș în jos, dar până a ajunge la murea orașului, Olimpia și cu societatea ei perise, să perduse prin uliți.

Ce decepțiune amară pentru bietul tenăr. Las' că adversitatea faptului în sine era destul pe mihnitore, dar Severin cu totă știința și cultura sa inclina puțin înspre superstițiune, deci această înginare a norocului i se păru ca un semn reu prevestindu-lă că va fi nefericit în amorul său. Ce ție de om când îl orbesce gelosia. Da, Severin era gelos de acel tinăr, pe care-l văduse în societatea Olimpiei, dar pe care nu-l recunoscuse, să vede treaba, căci dacă l'ar fi recunoscut nu ar fi fost gelos.

El cuprinse o adevărată deserațiune. Melancolia, acest fantom negru, care se incuibă atât de lesne în inimă simțitoare, robise totă firea lui Severin. El perdu ver ce simț de plăcere, perdend ancora speranței. Nu mai resimți nimic, nici fôme, nici sete, nici ostenelă, nici căldură, cu toate că-l trecuseră sudorile, nici frig, cu toate că i se clănțineau din când în când dinții. Cu un cuvânt nu mai simția nimic. Merse în Hotel, cu gândul de

a face preparativele pentru a pleca cu un minut mai în grabă. Ajuns în odaia sa în loc de a pune în acțiune gândul său, se aruncă pe un scaun și privi cu ochii imholbați în sec. Stete așa minute, un quart de oră, ba poate o oră întrégă, fără altă mișcare de cât a capului pe care-l clătina din când în când.

De o dată tresări, se sculă și dișe:

„Nu voi, nu pot se plec. fără s'o fi vėđut încă o dată.“

Cu aceste cuvinte eși őrăș din Hotel și inceptu a cutreera strădele din nou.

III.

Vasilie și Ninica.

Printre maialiști și anume în societatea cocónei Varvarița, pe lingă alți, de cari nu ne putem interesa mai de aprópe, era și Domnul Vasilie Pizmă și cu nevasta-sa, dómna Ninica, care era o soră a cocónei Varvarița. Astfel dar Domnul Vasilie Pizmă era cumnat cu muma Olimpiei.

Trebuie să ne ocupăm mai de aproape de acest domn și de soția sa, căci ne vom intilni mai adeseori cu Domnialor in decursul intimplărilor, la a căror urzire va avea o parte bună mai cu sémă Vasilie, in calitatea sa de intrigant, ce era el din fire.

Vasilie Pizmă in momentul in care i facem cunoscinta, este un bărbat ca de 40 ani, mic de stat, fiind puțin cocoșat, chior de un ochiu cu barba în cioc, om invățat, medic de meserie, și foarte vechit, căci era orator pasabil. In Bidinesci trecea insă de orator bun, cum țice vorba ceia : „in satul cu orbii, chiorul ustăpinesce.”

Cât despre simțimentele sale, D-l Vasilie Pizmă este mare naționalist, cel puțin după cuvintele sale, ér cât despre fapte, Dumneșeu le scie, noi numai atât am vechit, că a primit bucuros ori ce post, chiar de la dușmanii națiunei sale

Dómna Ninica soția-sa este lungă cât o ții de post așa dară mai inaltă de cât D. Valisie. Vêrsta ei cam de 30 ani sunati, insă cu tôte astea nu o au părăsit'o încă grațiii, fiindcă nici ea nu le-a părăsit, aducându-le cultul cuviincios, cu pěr fals, cu dinți prepuși, cu dresuri, pe scurt cu tôte mijlόμεle toaletei.

Ninica se măritase după D. Vasilie din adevărată inclinațiune, căci el pe atunci nu era încă chior, și fiindcă era bun dănsător, bun curtesan, care scia s'o încânte cu vorbe care de care mai deșerte, măgulind vanitatea ei. Dar mai cu sémă o aprinsese cu o poesie a sa, foarte duiósă, bine scandenciată, tare bine rimată, și care era făcută anume pentru ea, căci literile de la inceputul fiecărui vers compunea numele ei.

Astfel Ninica îl luase de bărbat, pe Vasilie, trăind óre care timp bine cu el, până i se urî de vorba sa prea dulcégă, până ce nu mai făcu haz de vechia poesiă, pusă în provaz de aur și atîrnată în salonul lor.

Incetul cu incetul cocóna Ninica începuse a deveni mai pretențiosă, a cere variațiuni dîlnice în plăcerile ei, și fiind-că praxa doctorului Vasilie nu era încă atât de întinsă, pentru ca să pótă dispune de mijlócele bănesci trebuinciose, dar totuș destul de întinsă, adică praxa, pentru ca să-i rămână destul timp Ninicei, în care să i se urasca de viața conjugală, o apucă pe căi strimbe. Vasilie prinse de veste și voi să-și încerce autoritatea sa, dar o păți cât de reu, căci într'una din dîle, Ninica scósă

din răbdări prin infruntările sale, aruncă cu o furie în el și i strică un ochi. Sermanul Dr. Vasilie deveni chior, dar acest reu avu și un bine, căci de la această întâmplare durerósă, vedea numai pe jumătate, și având grijă de a întrebuința ochiul său cel bun numai afară din casă, ér cel stricat a casă, nu mai avu prilej de superare casnică.

Cu atât mai bine vedea Ninica. Ochiș ei i sticleau în cap ca ochiș unui șierpe.

Nu este dar mirare, că văduse relațiunea ce se urzise la maiial între Severin Dor și între Olimpie Dode. BCU Cluj / Central University Library Cluj

O văduse și o constatase cu ciudă, căci D-a Ninica avea pretențiunea exagerată, că fie-care strein de considerașiune s'o curtenescă mai întâiu pe densa, și numai după ce nu va mai face ea haz de el, să-i fiă permis a se ocupa de alta.

Severin Dor însă nu o băgase în sémă, deci căduse în disgrația D-ei.

„Vasilache“ — dișe a doua di la dejun, cătră soțul ei, „Vasilache, me tem că Doctorul cela de erî, streinul cela, are de gând să se așede aici la Bidinesci.

„Aș! nu cred,“ replică Vasilie invertind ochiul

său cel sănătos, cu iuțela, ceia ce făcea tot de-a-una, când era alterat prin ceva, „nu cred, căci ce ar face aici un al treilea medic român.“

„Ce ar face ce n'ar face“ țise Ninica cu un zimbet fals pe buze, „totuș va rămânea aici pe cât știu.“

„De unde îți țvine această știință.“ întrebă Vasilie.

„De la cei doi ochi ai mei sănătoși“ răspuse Ninica. Eri la la maiial n'a mai șovăit de de linga fata Varvariței.“

„I o fi plăcut fata“ observă Vasilie.

„Ba o fi aușit de zestrea ei. O fi vr'un calic, care n'are ce mânca p'a casă, și a pornit în lume să-și caute vr'un adăpost.“

„Astea sunt numai presupunerii draga mea,“ obiectă Vasilie.

„Nici de cum“ susținu Ninica. Varvarița a și început să vorbescă de rochia ce-și va face la nuntă, așa dară se gândesce cu serioșitate le măritișul fie-si.“

„D'aici nu rezultă, că s'o dea după acel strein.“ țise Vasilie.

Tocmai după el vrea s'o dea, mi-a spus cu

gura ei, când veniam aseră a casă, și tot o dată mi-a spus, că cu zestrea ce va da Olimpiei, va putea să trăiască aici, chiar decă n'ar area nici o praxa doftorul cela.*

Acéstă împărtășire nu i veni bine lui Vasilie. El și până acum se lupta destul de greu cu necazurile vieței. N'avea mulți pațienți, cu tóte că era medic tot atât de bun, ca și colegii săi nemți de prin oraș; dar prin Bidinesci, români credeau, că românul nu póte fi nici o dată așa de invēțat, ca un némț și astfel mai tóte familiile române, aveau medic nemți, ér nemți de p'acolo, nici prin vis nu se gândeau, de a lua un medic român.

Astfel D-r. Vasilie trebuia să se mulțamescă cu slaba clientelă de prin familiile inrudite cu el. Ear acum era amenințat a perde o parte și încă cea mai bună, din clientela sa de óre ce era vorba, ca să intre in familia Varvariței, pe care o tractase el până acum, un alt medic, pretinsul ginere Severin Dor.

Acéstă afacere era destul de seriósă pentru Vasilie, era cestiune de pâine, una din cele mai ardinte cestiuni, dintre câte au agitat vr'o dată, nu pe Vasilie numai, dar întréga lume flămēndă.

Să puse pe gânduri bietul om.

Ninica mai spuse câte toate, dar Vasilie nu era în stare de a asculta cu luare aminte la vorbele ei.

El se gândea aiurea. Incepu a se chibzui, decă n'ar fi vr'un mijloc pentru a depărta acea concurență proastă.

Nu putu da de nici o ideeă salutară, dar se decise a încerca orî ce mijloc.

Acum își aduse aminte, că avea să facă o vizită, tocmai în casa Varvaritei, căci aflase că fiica ei mai mică, Lucreția ar fi puțin cam indispusă: d'aceia nici nu fusese ea erî la mai!

Dr. Vasilie își luă pălăria și și o porni la cumnată-sa.

IV.

Ilie și Lucreția.

Lucreția nu era nici de cum indispusă, cel puțin în privința sănătății sale, dar avuse o mică cêrtă cu — Ilie, amicul cela al lui Severin, care-lă prezentase după cum scim pe acesta cocónei Var-

variață, și care dar a fost cauza cunoștinței sale cu Olimpia.

Despre sfada între Lucreția și Ilie trebuie să vorbim mai pe larg.

Ilie Mogoșan, acesta e numele deplin al personajului din cestiune, era un tîner Bidinescean, avocat de meserie și ca de vr'o 30 de ani.

Chiar din ziua de cînd deschisese cancelaria sa de avocat, luase firma decisiune, de a se căsători și a lua pe Lucreția Dode de soție, căci i plăcea tare de ea, și ei de el.

De atunci trecuseră aproape 20 de luni și Ilie încă nu-și putuse executa intențiunea sa.

Nu vor fi voit părinții, vor crede gingașele cetitoare, dar se înșelă astă data.

Părinții lui Ilie nu se opuneau, de ore-ce nu mai trăiau, ér cocóna Varvarița mama Lucreței, — tata i murise, — n'avea nimic în contra lui Ilie.

Și totuș atîta zăbavă?

Să spunem pe scurt pedeca, căci nu merită ca să exciăm mai mult timp curiositatea cetitoarelor prin această pedecă neînsemnată, dar nedelăturabilă.

Cocóna Varvarița nu voia o dată cu capul

să-și mărite fata mai mică, adică pe Lucreția până ce nu și-a măritat pe fata cea mai mare, adică pe Olimpia.. Așa o cerea datina consacrată in decurs de mai multe vécuri prin Bidinesci, și cocóna Varvarița n'ar fi păcătuit cu nici un preț in contra unei datini atât de sante.

Ilie și Lucreția erau dar puși pe asceptate. Sē aflau in cea mai próstă stare in care pot sē ajungă douē inimī tinere, care sē iubesc. Nu este dară de mirat, decă Ilie sē silea a eși din acéstă stare, căutând in lóte părțile un ginere pentru Olimpia. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Olimpia era destul de frumósă, bine crescută, din familiă bună, și cu zestre, prin urmare n'ar fi fost lucru greu de ai găsi un ginere, decă n'ar fi făcut ea dificultăți.

Olimpia insē avea o ideia fixă, voia să sē mărite de amor. Până acum insē nu sē amoresase de nimeni, și nici nu putea să sē amoreseze: căci ea cerea multe și nenumērate calități de la un tiner, calități, pe care numai eroii de romanari le pot intruni in sine. Junii de prin Bidinesca, pe care îi cunoscea prea bine, nu corespundeau in nici o privință cu pretensiunile ei. Despre acésta sē con-

vinseră, nu atât junii, ca Ilie Mogoșan, care se încercase în zadar de a-i încălzi fantasia ei pentru protegații sei.

„Dar pe Petru l'am cunoscut, pe când era băiat de prăvălie și vindea măslina, ș'apoi cum pot iubi eu pe un băcan și încă pe un om cu numele Petru.“

„Pe Iacob îl știu de când era student și umbla cu cisme rupte și avea vestimente murdare, — pe cutare așa, pe cutare ér altmintrelea și astfel avea câte o obiecțiune în contra fie-cărui candidat de însurătoare. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Olimpia își formase un ideal după chipul și asemănarea celor descriși de romanțierii renumiți. Era încă prea tânără pentru ca să părăsescă acest ideal, cu toate că dânsa în altă privință se putea numi o fătă foarte amabilă și cum se cade.

Dicem în altă privință, par'că păstrarea unui ideal ar fi un defect. N'am voit nici de cum să susținem acesta. Din contră, noi credem, că omul care n'a avut nici un ideal, și mai ales feta care n'a visat la lucruri mai înalte de cât acelea pe care le vede împrejurul ei și în toate zilele, nu merită o sorțe mai bună, și mai vartos nu meri-

tă de a figura ca eroină a celei mai simple
novele.

Din punctul de vedere al nostru trebuie dară
să numim pe Olimpia perfectă în toate privințele și
să lăsăm pe Ilie și pe Lucreția să fiă de altă părere.

Cu o zi înainte de maiul Ilie venise în o dis-
pozițiune foarte veselă la Lucreția.

— În fine, — exclamă el — cred că vom
mărita pe Olimpia.

— Cum așa? — întrebă Lucreția, cam poso-
morită, căci avusese ore care diferințe cu mama-sa
în privința toaletei pentru maiul. Mamă-sa voia
să meargă gătită, pe când Lucreția susținea, cu mult
tact, că nu s'ar cădea unei fetițe, ba nici chiar unei
dămne, de a merge împodobite în pădure. Și Olim-
pia era de părerea soru-si, însă ea era mai domolă
la fire și nu se iritase prin pretențiunile cocónei
Varvarița. Lucreția, care era mai iute, se mîhnise
foarte tare și era rău dispusă chiar și în acest mo-
ment.

— Cum așa? — întrebă cu sprîncenele
incruntate, pe Ilie, care i adusese o scire atât de
inveselitoare.

— Eță, am primit o epistolă de la un amic

al meu, Severin Doru, un medic tiner, prin care mă anunță, că va veni să ia parte la maiialul nostru.

— Și crezi, că acest medic i va place Olimpiei ?

— Nu numai că crezi, dar sunt pe deplin convins. Dar ce ai dragă, de ești atât de rău dispusă ?

— N'am nimic. Póte că nici nu voi merge la maiial.

— Nu mă spăimênta. Tocmai la acest maiial să nu mergi, de la care nu voi putea lipsi eu ?

— Puteți să mergeți și fără mine !

— Nu glumiți dragă în acest mod, că mă dóre. Eu trebuie să merg chiar în interesul nostru. Mai bună ocasiune de a interesa pe Olimpia pentru un tinêr nu să póte găsi. La un maiial tótă lumea este mai aplecată a vedea lucrurile în un mod poetic. Amorul fiind cea ma sublimă poesiă, preferă locurile desfătate și cred, că Olimpia nu va putea să reziste la atacul ce i se prepară de astă dată în condițiunile cele mai potrivite cu firea ei romantică.

— Cu tóte astea puteți merge și fără mine.

— Incă o dată dragă Lucreția, nu mă contraria, nu-mi strica voia cea bună, de care am lipsă

pentru a aduce lucrurile la un bun sfârșit. Eu voi merge intru intîmpinarea amicului meu. Trenul sosesece la trei ore. Cam pe la patru vom veni amîndoi la maiial.

— Ce, tu n'o să vii cu noi împreună — exclamă Lucreția iritată și mai tare prin această scire. — In acest cas sunt serios decisă a nu mă duce, cu nici un preț.

— Bine dragă — dîse Ilie, care vădu că nu va fi in stare a se înțelege cu Lucreția, și temîndu-se ca nu cumva din acest incident să se nască vr'o sfadă mai serioasă între ei. — bine dragă, să nu mai vorbim despre această, pôte că până mâne itț va trece supărarea și-ți vei lua sêma. Sper că totuș te voi găsi la maiial. — Cu aceste cuvinte se duse.

Noi scim insê, că Lucreția se țenu de cuvînt. Afectând spre scusa ei o indispozițiune, nu merse la maiial.

V.

Cocóna Varvarița.

Dr. Vasilie sosi la cumnată-sa tocmai in momentul când cocóna Varvarița și cu fiă-sa Olimpia erau gata să mîergă, insoțite de Ilie Mogoșan, puțin

in preumblare pe terasa de după zidurile oraşului.

Acésta preumblare fusese proiectată de Ilie in coeţelegere tacită cu Olimpia, care fusese informată de Lucreţia după povaţa logodnicului ei.

Mai nainte de a vă spune scopul urmărit din partea lui Ilie prin acésta preumblare, trebuie să luăm act despre împăcarea sa cu Lucreţia. Era iute Domniaei, adică coconiţa Lucreţia, se supăra degrabă şi in asemenea momente nu mai scia de nică un reson. Dar mânia ei nu ţinea nică o dată mult timp. Astfel şi acum. Dcă ar fi avut ocaşune de aBSă dntilninteuUlieincăo dată după convorbirea ei cu el, la care am asistat şi noi, s'ar fi dus şi ea la maiial, dar astfel persistă in hotărîrea ei órbă, pentru a nu ceda de voie bună. Inse căinţa i veni fórte iute, chiar in momentul după ce plecase mumă-sa şi soră-sa. I páru réu de încăpăţinarea ei chiar de atunci, şi încă cu mult mai réu după ce află de petrecerea cea frumósă, despre care i povesti Olimpia puţin şi Ilie fórte mult.

Să mângăiă cu una. Asta era prospectul cel bun ce avea Ilie in privinţa planului său de a mărita pe Olimpia după Severin Dor. Să înţelege că Lucreţia fu indată gata a-i da ajutorul ei intru

urzirea intrigei începute. Astfel o indemnase ea pe mumă-sa și pe Olimpia să iese puțin la aer, și să ofere a sta a casă spre a vedea de menagiu. Ilie voia să provoace o întâlnire între cocóna Varvarița și Severin Dor, pentru a i da acestuia o ocaziune binecuvântată de a face o vizită în casă,

Ilie observase prea bine pasiunea născândă în inimile lui Severin și a Olimpiei, dar observase tot o dată și stéla lui Severin și voia să-i vină în ajutor cu toate mijlócele ertate.

Scim că planul lui Ilie nu reuși de astădată, căci Severin venise pe terasa de după ziduri tocmai în momentul, când cocóna Varvarița cu Olimpia și cu Ilie intrară în oraș, și scim încă, că tocmai această preumblare era p'aci, paci să aibă urmări funeste, de óre ce. Severin muncit de pe o parte de săgițile jalusiei, ce i se implântaseră în inima sa la vederea Olimpiei în societatea unui bărbat, ér pe de altă parte de șoptele superstițiunei, care-i cobea a rău — voise să plece.

Să revenim însă acum la Doctorul Vasilie, care sosi, la cumnată-sa tocmai în momentul când erau să iese pe ușă cocóna Varvarița, Olimpia și cu Ilie. Acestă preumblare neobicinuită îl puse

pe gânduri. Apoi vedând pe Lucreția în deplină sănătate, pe când la visita sa de a seară o găsisese cu ochii umflați și cu febrințală, se minună și mai mult.

Se încercă a descose pe Lucreția.

— Im pare bine — duse el — că te-ai restabilit așa de grabă, cu toate că n'ai voit aseră, să-ți scriu nimic. Da, da, — adaugă el clătinand din cap, — medicina sufletescă este tot de-a-una cu efect mai sigur și mai bun, de cât cea din spițeriă. Aveți vr'o bucuriă în casă?

— Cum vii la această ideiă, nene Vasilie — întrebă Lucreția, înțelegând îndată intențiunea doctorului, și nevoind să trădeze nimic, căci o simțire secretă i dicea, să se ferescă de acest om.

— Apoi nu ți am spus — respunse doctorul Vasilie, — că numai o bucuriă a fost în stare a te vindeca în așa grabă mare.

— Nu știu care din doue să fie mai adevărată, bóla mea de ieri seu însănătoșarea mea de astăzi, — observă Lucreția cu voce glumetă.

Doctorul vedu că nu pôte să afle nimic de la Lucreția, și se duse cu mult mai îngrijat precum venise.

Noroc, că n'avea multe visite de făcut, căci cu capul seu plin de griji și de temeri, ar fi putut

prea lesne se comită mari greșeli la scrierea rețetelor.... —

Cocóna Varvarița se întorse cu Olimpia și cu Ilie Mogoșan tocmai la timpul prânzului. Ilie fu oprit la mesă, care decurse în tăcere, ca să nu dicem în tristeță. Numai Lucreția era bine dispusă, ceilalți, dar mai cu seamă Olimpia stetea pe gânduri și aceste gânduri nu erau nici de cum voioase. Ceilalți, dar mai cu seamă Olimpia speraseră cu siguranță că vor întâlni pe Severin și neimplinirea acestei speranțe o implu cu fel de fel de presimțiri care de care mai melancolice. Și cocóna Varvarița era superată tot din această cauză, superată dar nici de cum mihnită. Ilie în fine era necăjit de nereușita planului său.

Lucreția se încercă a aduce puțină viață la mesă vorbind despre societatea de Domnișore ce era să se adune după prânzi acolo la ele, și mângăind pe Olimpia, că amicele i vor aduce de bună seamă vr'o scire despre tinerul galant a cărui cunoștință o făcuse erii la maiial.

Olimpia se superă la acesta și se sculă de la mesă, pretecestând o durere de cap, în realitate însă ca să nu izbucnescă în plâns.

Sfirșitul mesei fu înca și mai trist decât începutul ei. Ilie s'ă duse să-și vedă mai întâi de cancelarie, căci o cam negligase și avea mult de lucru, dar își propuse, că după sfirșirea treburilor celor mai urgente, să caute pe Severin și să stea cu serioșitate de el în afacerea sciută. Promise Lucreției de a veni cătră séră în societatea de domnișóre, unde aveau să vină mai mulți tineri din cei care fusese erii la maial.

— P'ecat — dișe ea, — că Domnul Doctor cel strein nu ni-a făcut încă visita sa, ca să ni-lă aducă și pe el.

— Ba șteu, — observă cocóna Varvarița, — óre nu ni l'ai putea aduce Ilie. —

— Nu s'ă cade, — respunșe acesta, — ș'apoi nu cred, că l'aș putea indupleca să vină. Nu vedeți că s'a sfiit de a veni la visită, de cum s'ă viă la societate.

— Orí cum — îl intrerupșe Lucreția, care avu o ideică, — adu-lă până la pórtă nóștră, cătră séră când vei veni la noi. —

Ilie îi promise acésta și s'ă duse.

VI.

Societatea de domnişoare.

Severin Dor cutreerase a doua oră stradele, merse in sus merse in jos, dar nu se mai intilni nici măcar cu cocóna ceia bunăvoitoare, care îi semnalase inaintea prânđului prezența Olimpiei pe promenada sciută.

Alegând astfel o sémă de vreme fu in fine apucat de sfişeli de la inimă. Nu era de mirat. Bietul băiat nu mâncase nimic de la maial, și scim, că atunci nu fusese in o dispozițiune care să fi permis să aibă grijă de stomacul său.

Nici acum nu și-ar fi adus aminte de fóme dar fiindu-i tot o dată și sete, să duse in hotelul său și ceru ceva de mâncare.

Chelnării să minunară fórt tare de purtarea sa. Rar li se intimplase, ca unul din pasagerii hotelului să céră de mâncare cătră cincă ore, pe câtă vreme in acel oraş tótă lumea prânđia la douăspredece, și cina la șapte.

I aduseră ceva remășițe.

Severin se puse să guste a silă din bucate.

La acéstă ocupațiune fu surprins de Ilie Mogoşan.

— Ce Dumnezeu — exclamă acesta — dar de vreme ai flămânțit, ori de uritul cel mare te-ai apucat éráș sė mánănci?

Severin până acum, de extasiat ce era, nici nu băgase de sémă, că a eșit din ordinea indatinată. Numai la aceste cuvinte ale amicului sėu observă, că tótă dioa o perduse in alergări deșerte și că umblase fără cap.

— De ce nu l'am cercetat pe Ilie — sė întrebă el acum in sine. — Prin el aș fi putut să mă apropriu mai sigur de ținta mea, fără să mă dau cătuș de puțin de gol.

De și nu-și dișe Severin acésta tocmai cu cuvintele ce am reprodus, dar, cam acésta era cugetul sėu la vederea lui Ilie. Astfel nu răspunse nimic la întrebarea lui.

Ilie surprins de acéastă tăcere, îl privi mai de aproape și fu puțin cam neliniscit, de aspectul lui Severin.

Fața i era palidă, trasă, ochiș cercuiți, părul vilvoiu.

— Ce ai; esci bolnav? — întrebă el acum îngrijat ocupând un scaun lângă Severin.

— Nu mă simț prea bine, — răspunse el, — dar nu sunt bolnav.

— Ai răcit pôte erî la maiial. Asta va fi și cauza de nu te-ai arêtat la cocóna Varvarița . . .

La aceste cuvinte Severin se inroși și plecâ capul, apoi hându-și curagiu ingînă cu vocea intreruptă.

— Aș fi mers bucuros . . . dar . . . credeam că voi părea inoportum venind așa curênd . . . și apoi nici nu sciam unde șede

Ilie să cunoscea la ómeni, scia să tilcuască diferitele afecțiuni, mai cu sémă să pricepea intru ale amorului, de óre-ce nu de mult incercase și el peripetiile acestui simțiment divin. Vedeă deci, că Severin dedese cu mână și cu picere in cursa pe care i-o tinsese, vedeă că era inamorat de Olimpia. Totul mergea de minune, căcî și fata să trădase prin o sută și o miă de semne, care de care mai apriate, că-i apucată de dorul ceresc . . .

— Nu sciai unde șede — replică el acum frecându-și mânilé — bine đici, erî la despărțire am fost ilușturați prin alarma falsă de foc. Décă ai isprăvit cu măncarea și n'ai alt nimic de făcut, vină cu mine, să-ți arêt unde șede. Eu mă duc tocmai acolo in societate. —

Severin érăș se inroși, acum insě de plăcere

Inima i se inveseli la gândul, că va vedea cel puțin unde șade dorita sa.

Plecară.

Pe drum îi spuse Severin lui Ilie, că cătră prânțiu mergând pe terasa de după țăidurî, i sã pãruse cã vãduse pe Olimpia și pe cocóna Varvarita in societate cu un tiner.

Nu sã răbdase bietul băiat, trebui sã-și ușureze inima, prin incercarea ce făcea astfel pentru a afla cumva cine era acel tiner. Nu-lă întreba pe Ilie, ferescã Dumnețeu, era prea delicat pentru a face o asemenea intrebare, dar avu ca o presimțire, cã Ilie-lă va desluși in acestã privințã.

Asceptarea sa nu fu deșartã, dupã cum a putut sci și amabilele cetitóre, care își aduc prea bine aminte, cã tocmai Ilie fusese cu Olimpia.

El i-o spuse lui Severin, ba i descoperi incã cumcã el și pôte chiar și societatea sa, sperase de a-lă intilni.

Acestã scire preschimbã de o datã dispoziținea lui Severin; din trist și melancolic ce fusese deveni vesel și fericit; presimțirile sale funeste sã prefăcurã in speranțe dulci.

— Nu voi lipsi de a-mi face mãine visita la

cocóna Varvarița — dîse el cu vocea tremurândă de emoțiune.

— Êtă casa Domniaei — replică Ilie, arătând locuința acestei cocóne.

Severin căuîă cu ochii casa de fericire, el o vëdu, dar fu cuprins de mirare, căci la o feréstră...

Dar sê vedem ce sê petrecuse in interiorul acelei case, pentru ca sê înțelegem mai bine scena ce va urma.

Incă de la patru óre incepuseră a se aduna domnișórele la societate. Veniseră mai intâi surorile Pipirig, Elena și Maria. Amêndouë amabile, amêndouë culte, cetite. Cea mai mare, Elena, mai mică de stat, dar bună declamatórá, cea mai mică Maria, mai naltă de stat, dar bună dânsátórá. Elena vorbea tot de poesii d'ale lui Alexandri, Bolitineanu și incă ale unuî necunoscut; necunoscut insă numai de lumea mare, dar fórte cunoscut prin Bidinesci in general și in special in casa Domnului Pipirig, pe care o cerceta junele poet Pricopsea cu nume, de óre-ce părea a se interesa de D-ra Elena.

Apoi sosiră D-rele: Opopoi Catinca fórte simțítóre, séu cum sê dîce sentimentală; Tunea Sofia care ridea in veci și incă altele vr'ó trei séu

patru, tot fetițe grentile, bobocelele societății din Bidinescî.

Peste puțin intrară unul după altul și tinerii Procopsea poetul, Grețescu, fiu de bancher, Coclean, care trecea în ochii săi proprii, de cel mai frumos și mai neresistibil june din tot orașul, Chichitul bun glumeț, și încă vr'o doi trei.

Conversațiunea se incinse. Vorbeau toți și toate despre maial. Maria Pipirig era încântată de un vals nou, Catinca Opopai ofta, Sofia Tunea ridea mereu, fără de a ști pentru ce. Grețescu feciorul de bancher trata toate lucrurile de bagatel, Coclean își răsucea mustățile și arunca pe fie care moment câte o privire în oglindă spre a-și vedea chipul său iubit, Chichitu făcea la glume, Elena Pipirig însă, se încercase în nenumărate rënduri a declama cea mai nouă inspirațiune a lui Pricopsea, care la rëndul său murea de necaz, căci societatea nu era dispusă a asculta la d'astea. În fine, profitând de o mică paușă, ce obveni în convorbirea generală Elena începu cu vocea vibrătoare :

La Elena :

Resunați strune, cântați-î slavă.

— Strune slavă — intrerupse Grețescu, ce cuvinte mojice.

— Taci!-il opri Chichitu, — taci, să auzim cu ce cuvânt va fi rimat slavă.

Sofia Tunea se puse a ride de resuna odaia. Elena Pipirig se superă de foc. Să retrase. Nu voia să mai scie nimic de această societate próstă. Pricopsea, poetul era turbat de mâniă, voia să părăsescă indată societatea, dar Elena îl reținu; ea spera, că mai târziu, când vor veni ómenī mai cu minte, totuși i va succede a declama aceia poesiă, adresată cătră dēnsa.

Fetele casei, Olimpia și Lucreția de la un timp încóce, nu se mai mișcaseră de lângă feréstră.

Olimpia privea din când in când gânditóre, séu cum am dice, pansivă prin geam. Lucreția însă era in o alterațiune necurmată. Când se uita prin geam, când apoi se pleca spre urechile soră-si șoptindu-i cu multă stăruință ceva. Olimpia se roșă și gesturile ei trădau o speranță sficiósă.

— Să scii, că o fac, să scii — i șopti acum Lucreția éráș.

— Nu se cade! să n'o faci te rog — respunse Olimpia cu vocea năbușită, dar ochii ei o făceau de minciună, căci păreau a cere cu bucurie, ceia ce refusau buzele ei.

— De ce să nu se cadă — replică Lucreția. — Pentru ce atâtea fasóne, mai ales decât va veni cu Ilie.

— Dar e strein, nu putem să ne arătăm așa de degageate față cu el, — ce va crede? — îngână Olimpia.

— Cređă ce va voi, o fac, de sigur o fac. Dar de ce vor fi zăbovind atât?

În acest moment Lucreția se opri. Privise érăș prin geam și zărise pe Ilie la colțul stradei, venind, după cum scim cu Severin Dor.

— Éta-CU Cluj / Cluj University Library exclamă ea, grăbindu-se a deschide geamul.

Olimpia se roși érăș, apoi se îngălbini. Privi în giurul ei cu o expresiune de gróză. Societatea până acum nu observase nimic.

Lucreția scóse capul pe feréstră. Aerul prós-pét, care intra în odaiă atinse pe Catinca Popoi cea simțitóre, ea se întórse decí și vėđu pe Lucreția plecată afară.

— Ce-i? cine vine? — întrebă ea, căcí cu tótă sentimentalitatea ei nu era lipsită de puțină curiositate.

Și pentru a fi mai sigură de deslușirea cerută

grăbi la feréstră, după ea tóte domnişórele, căci in privinţa curiosităţei domnia destulă egalitate între ele.

— Ah, da — exclamă Catinca Opopoi — Doctorul interesant de erî.

Sofia Tunea erupse la aceste cuvinte într'un riset cu hohote mult mai pătrundătoare, de cât acele pe care le scotea de obicei.

Elena Pipirig zimbi, spera că va veni şi Severin in societate şi că atunci se va face puţină linisce, căci dinaintea unui strein vor fi cei laltî mai genatî, ea însă se va profita de ocasiune pentru a declama poesia sciută. Maria Pipirig bātu in pălmî, dicënd: bravo. vine faimosul dansător.

Dar ele tóte se inghesuiră la feréstră şi scosseră capetele lor una peste altă. Numai Olimpia se retrăsese, palidă şi tăcută.

Tinerii alergară la cea laltă feréstră şi priveau şi ei pe strădă, dar fără să fi deschis gémurile.

— Domnişórá Olimpia, — đise Chichitá — D-ta nu escî curiosă să-ţi veđi pe cavalerul de erî, orî vine sus, şi vrei să-lŭ primescî la uşă? —

In acest moment se aude vocea Lucreţiei dicënd prin feréstră spre stradă:

— Așa târziu veniți, de când vă asceptăm! —

Vă spuseseam că Severin fu cuprins de mirare când privise la casa cocónei Varvarița, căci vėduse la feréstră cele multe capete de Domnișóre, scóse una peste alta.

Acum când auzi apostrofarea Lucreției, se întórse spre Ilie, cerénd cu ochii explicarea acestei scene.

— Veđi cât sunt de nebunaticе fetele nóstre, și mai cu sémă Lucreția, logodnica mea, care a vorbit. Cred că nu vei lua in nume de rėu purtarea ei, și vei veni cu mine in sus, ca se nu o dai de rușine dinaintea intregеi societăți? —

— Nu știu — îngână Severin, care era bun bucuros a se profita de acéstă ocasiune bine venită, — dar D-ra Olimpia, și Dómna Varvarița, fi vor ele invoite cu venirea mea? Nu le vėd la feréstră.

— Fiitórea mea sócră va fi ocupată prin bucătărie, ér Olimpia e mai domólă, mai sficiósă, d'a-ceia n'o veđi la geam. Cât despre invoirea ei cu prezența Dtale, poți să fi sigur. —

Severin nu se mai opuse. Merseră amėndoi in societatea de Domnișóre. La apropierea lor spre pórtă, fetele se retraseră de la feréstră.

— Vin vin, — strigară tôte.

Olimpia se ređimă de un scaun. I se făcu negru dinaintea ochilor la acéstă scire. Dar reculegându-sě din tôte puterile iş veni in fire tocmai când se deschise uşa, dând intrare lui Severin şi lui Ilie.

VII.

Jocul proverbelor.

Severin Dorcu al prezentatib societăței, care-lă primi cu multă căldură, numai Olimpia părea rece.

Đicem părea, căci in adevěr ea simțea o fericire atăt de mare, incăt iş perdu tot cumpětul.

Dar nič Severin nu se afla in o stare mai bună. Și el era tăcut, stingaciu.

Societatea se liniseise de o dată. Fie-care ascepta desvoltarea lucrurilor.

Elena Pipirig vėđend acéstă dispozițiune atăt de propice pentru intențiunile ei, incepu a tuși și đise:

— Cred, că acum nu ne va displace, ca se ascultați poesia D-lui Pricopsea.

Nu se găsi nimeni, care să-i răspundă, căci risul Sofiei Tunea nu se putea lua drept răspuns de ore ce ridea mereu.

Elena Pipirig reincepu deci:

La Elena.

Resunați strune, cântați-i slavă
Căci mai frumoasă ca ea și mai....

— Slabă — o intrerupse Grețescu, după obiceiul său de a lua în ris toate ce nu s'atingeau de bancheriă.

— Ba cu glavă — obiectă Chichitu, — căci se rimedă mai bine

Sofia Tunea ridea de resunau casele.

Elena Pipirig deveni galbină ca cêra, poetul Pricopsea roșu ca para focului

— Hai Mario să mergem — țise Elena către soră-sa cu vocea inecată de lacrimă.

— Poftiți, ve voi conduce eu până a casă — erupse Pricopsea tremurând de necaz.

La aceste cuvinte se făcu o resvrătire întregă în societate.

Fetele se ridicară de pe scaune și impresorară pe cele două surori, ér feciorii merseră să-ı vorbescă lui Pricopsea.

Vă rog, vă rog, să nu vă duceți, — implora Lucreția speriată, că prin acest incident se va sparge societatea și că acesta va avea urmări rele.

— Cum se ve duceți — adause Ilie. — Vom incepe jocul proverbelor și tocmai D-v. să lipsiți la acel joc, care știți cele mai frumoase proverbe.

— Decă mă iubesci — dîse acum și Olimpia cătră Elena Pipirig, — stai, nu te du, nu ne strica societatea.

— Nu fi prost — șopti Chichitul la urechile lui Pricopsea, — rămâneți aici. Decă vă duceți, o să-ți stric și eu rostul cu reprezentațiunea dramei tale.

Acastă amenințare a lui Chichitu avu efectul dorit. Pricopsea scrisese o dramă pe care o prezentase la direcțiunea teatrului național din București și care i se respinsese.

El voia să arăte lumii, că aceia direcțiune nu înțelesese drama sa, și isbutise a indemnă o societate de diletanți, ca s'o reprisinte la Bidinesci. De la această reprezentațiune accepta statorirea nemuririi sale, căci era convins că publicul va fi extasiat de frumseța opului său, și că toate scenele române, aflând de succesul miraculos, se vor bate în capete — de la mic pân' la mare, de la trupa migrătoare de sub direcțiunea junelui Neghiobescu,

până la teatrul național din București, după drama sa.

Chichitu i-ar fi putut strica în adevăr rostul, de ore-ce el era acela, care dispunea de scena pe care aveau să joce diletanții drama lui Pricopsea.

— Dră Elenă — di-se el dar -- gluma, ce-i drept, a fost necuviincioasă, dar s'o ignorăm. Nu merită să contrariăm pentru acesta o societete întrégă.

— Bravo, bravo, strigară tinerii, toți cu excepțiunea lui Grețescu. Și D-sórele aplandară tóte, ér Sofia Tunea ridea de să prăpădea.

Incepură acum jocul proverbelor. Lucreția propuse că Elena să mérgă întâi afară, i dete protia ca s'o imbuneze.

Étă procedura la acest joc.

Un membru al societăței ese afară. Altul propune un proverb compus tocmai din atâtea cuvinte, căți membrii sunt în societate. După ce s'a învoit societatea asupra proverbului să chiamă persóna exchisă, care adresă de-a rândul câte o întrebare, cătră fie care persónă din joc. Persóna întreată trebuie să respundă indată și este datóre a aplica de a rândul câte un cuvânt din proverb. În fine trebuie să se ghicéscă proverbul din partea

respectivului. Dăcă nu ghicesce dă un gagiu. Tot asemenea sunt datore a da câte un gagiu tóte persónele care nu vor fi răspuns indată, séu vor fi respuns réu.

Elena Pipirig eşise dar afară.

Pricopsea fu provocat să propună un proverb.

El acceptă, căci acum i veni rondul să lovéscă in Greţescu. Preparase deja pentru acest scop un versuleţ. Étă-lă :

De-ar avea un car de banî,

Ce folos dăcă-i ţigan.

— Bravo, — strigară éráş tinerii cu toţii şi éráş cu singura exceptiune a lui Greţescu, care iş muşcă buzele, dar tăcu, ca se nu să dea de gol.

Elena Pipirig fu recondusă in societate.

— Nu esci şi D-ta de părere — să adresă mai întâiu cătră Cocleanu — că grăsimea la porci să preţuesce mai tare.

Altă lovitură pentru Greţescu.

— Ba da — respunse Cocleanu resucindu-şi mustăţile — d e - a r sci toţi porcii acesta, n'ar ride de cei slabî.

— Fórte bine — aprobă Pricopsea.

— Hi, hi, — ho, ho, ha, ha, resună din colţul unde şedea Sofia Tunea.

— Ce ai face decât ai avea mai multă minte în glavă. — întrebă acum Elena pe Chichitu

— N'aş avea nimic în contră — răspuse acesta.

— Ho, ho, — hi, hi, ha, ha, resonă éraš din colţul Sofiei

— Cum îţi place acest joc, — întrebă Elena pe Severin. Acesta era cufundat în alte gânduri, retăcea prin eliseiu, căci şedea lângă Olimpia şi avea din când în când ocaziune, de a se atinge de haina ei: şi la rândul său era atins adeseori de suflarea ei profumată, şi săgetat la inimă ici colea prin o căutătură din ochii ei blăjini.

— Fôrte bine — răspuse el decî acum

— Gagiu, gagiu, — strigară cu toţii, — trebuie se dai un gagiu, căci n'ai răspuns bine, n'ai aplicat cuvântul un, care este la rând.

Severin dete lanţul său de aur drept gagiu.

Elena stete acum puţin pentru a-şi combina cuvintele, adică cele două dintăiu, căci despre al treilea scia, că trebuie să fiă un. Apoi merse la Catinca Opopoi cea simţitoare său sentimentală despre care se dicea că-î curtenita de Greşescu şi o întrebă:

— Ce-ţi place mai bine mintea său baniî.

D-ra Opopoi se simți atinsă și tăcu, decî fu condamnată să dea un gagiu. În locul ei strigă Sofia Tunea :

„Un car de bani! dar șirătă mai esci Eleno, hi, hi, ho, ho, ha, ha, cum de-ai ghicit așa de grabă:

Cei laltî se superară pe Sofia, că nu-și putu ține gura, și o condamnară a da un gagiu.

— De-ar avea un car de bani — dise Elena Pipirig privind cu intențiune spre Grețescu, — bine am nimerit cuvintele dintăi? —

— Ce folos decă-i țigan — complectă Grețescu cu dispreț, și fu și el condamnat a da un gagiu.

Ghicitura era decî terminată, acum urma a doua parte a jocului, adică rescumpărarea gagiurilor.

VIII.

Primul sărutat.

Ultima rațiune, scopul final, esența tuturor jocurilor de societate între juneta din Bidinesci, era tot de-a-una rescumpărarea gagiurilor. Orî-ce

joc s'ar fi întreprins, — spiritual, ca jocul proverbelor său nespirtual, ca — dar ce ni va servi numirea, fără descrierea lor, în sfârșit toate jocurile n'aveau alt scop de cât stringerea de gagiuri pentru a fi rescumpărate.

Severin Dor — nu asisase încă nici o dată la o execuțiune de această natură, el dară nu puse nici un preț pe procedura, ce își luase începutul. Cu atât mai fremântat era restul societății, în așteptarea — dulcelor pedepse.

Olimpia, mai cu sémă abia mai putea respira. Ea pleca ochii în smereniă, ca o mirésă înainte de a fi dusă la altar. Sênul ei fraged era în o palpațiune penibilă.

— Cu gagiul din mâna mea ce se va întâmpla?
— strigă acum Ilie Mogoșan, care luase un gagiu, și-lă ascunsese în mână.

— Să facă puntea — răspunseră uni.

— Să facă puntea — aclamară cei lalți.

Grețescu să facă puntea! — și se acum Ilie, arătând gagiul, pe care-lă dase acest bancher grețos.

Cunoscă această penitență? întrebă Chichitu pe Severin Dor, pe când se făcea preparativele executării din partea lui Ilie.

— Nu, respunse Severin.

— Să-ți-o explic, — urma Chichitu. — Etă l'a luatu întâi pe Grețescu, care este dator a rescumpăra gagiul și l'a pus cu spatele de părete. Acum Grețescu va dice că vrea să facă un pod, și că-i trebui cutare lucru, bună oră scândură. Ilie-lă va întreba „cine să fiă,” el va numi o domnișoră care va fi datoră a veni și a se pune față cu el, acéstă Dra va chiema tot cu aceiaș formalitate pe un tînăr, care se pune cu spetele spre Dră; tînărul éráș o Dră și așa mai departe, până nu mai sunt părechî in societate. După ce s'au aședat tóte persónele in acest mod, Ilie va dice „acum voi găti podul,” una, doue, trei” numărând trei va da in pălmî, atunci tinerii sunt datorî a să întórce și a săruta pe domnișórele care le stau in dos; penitențiarul, stând cu spatele spre părete, va trebui drept pedépsă — să sărute păretele. —

Severin remase uimit la acéstă explicare. Credea, că n'a înțeles bine.

— Cum, penitența se termină prin sărutări?

— Da, și lucru cel mai plăcut pentru noi este, că din alegerea ce fac D-rele, putem cunoște pe cine preferă fie-care din ele mai mult, — respunse Chichitu.

— Cum așa, — întrebă Severin cu totul perplex.

— Apoi de, ele toate știu, că vor fi sărutate de acela pe care-lu chiamă.

— Așa! — făcu Severin, — bine Țică, căci cel chemat se întorce și sărută pe acea care l'a chemat. Bine Țică

Chiemările incepuseră deja. Severin tremura de frică și de acceptare. I era frică să nu fiă cumva provocat de vr'o altă D-ră, și accepta se vedă decât Olimpia îl va numi pe el. Simțea că întregul său viitor, că sôrtea, că fericirea sa atîrnă de la acel joc destul de frivol.

Apoi éráș dorea să fiă chemat de altă Dră, pentru ca să remănă mai bine nedecisă sôrtea sa, de cât să se decidă in contra dorinței ferbinte a sufletului său.

Jocul inainta mereu, dar inainta cu mult prea incet pentru Severin, și pentru Olimpia, care și ea dorea, când să fiă chemat Severin de altă, când să nu fiă chemat.

Să aședară aprópe toate părechile, și numele Olimpiei nu fusese încă pronunsat.

Acum să provocase Lucreția, ea numi pe Ilie,

el, el, in fine chiemă pe Olimpia, și ea — cu vocea aprópe stinsă șopti numele lui Severin.

Sórtea era decisă.

Ilie dete semnalul.

Mai tóte fetițele fugiră, numai Olimpia ea singură, remase pe loc. I lipseau puterile? Credea ea că Severin nu va sci că trebuie să o sărute, orí dorea acest sărutat? Nu scim! Scim numai că Severin se întórse și depuse o fragedă sărutare pe buzele delicate ale Olimpiei. Ambií fură electrisați de primul lor contact intim. Nicí el, nicí ea, n'au sciut nicí o dată ce s'a mai petrecut in aceea séră.

El n'a sciut cum a ajuns a casă in hotelul său, ea n'a sciut cum s'a pomenit in patul ei virginal.

IX.

Casina.

Severin nu dormise tótă nóptea. Imaginele de fericire care de care mai seducătóre, care de care maif ermecătóre nu-i dedau pace. Când inchi-

dea ochii, o vedea pe dânsa în splendorea cea dulce cu care fantasia inimilor tinere impresoră tot-de-a-una pe ființa adorată. Vedea surisul ei ingeresc, vedea ochii ei blăjini, gurița ei — ah, acea guriță de pe care sorbise nectarul fericirii. Sări în sus, merse la ferăstră o deschise și privi la lună, la cerul preșerat cu miliardele de stele, oftă, și privi din nou până când fu luat de fiori. Aerul recoros, care precede reversatul zorilor îl pătrunse. Se întorse erăș în pat și adormi tocmai când prima rađiă a aurorii începu a colora în depărtare cupola auriă a cerului

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Când se desceptă, sări cu amândouă picerele din pat. Era ți deplină. Vuetul difus ce venea de prin curtea hotelului, de pe stradă, la auđul seu, i anunța, că era târđiu. Se imbrăcă de grabă; i era frică să nu întârđiese cumva, căci avea de gând să-și facă visita oficială la cocóna Varvarița și se céră pe Olimpia de soție.

În puține minute își termină toaleta de gală, puse mânuși și merse pe stradă. Aici vėđu că prea să grăbise. Nu era de cât la țece ore, ér visitele mari nu să pot da de cât după două-spre-țece. Până atunci mai avea două ore, două eternități. În ce mod să le petrecă?

Îș aduse aminte, că nu fusese încă la casina română din Bidinesci, și se hotărî a merge acum acolo, să-și petrecă timpul, până la vizită, cu lectura jurnalelor.

Ce decepțiune îl ascepta pe Severin. El credea, că orașul Bidinesci, reputat de opulent și cu o populațiune desă de Români va dispune de o casină, decât nu mai splendidă, dar cel puțin tot atât de frumósă, ca cafenelele publice din orașele mari.

Însă această asceptare a sa fu foarte înșelată. Chiar exteriorul Locaselor învecerate Lăseraflaj casina nu era nici decum atrăgător: apoi curtea era atât de murdară și scara atât de neingrijită în cât i se părea lui Severin, că merge în visuinea unui ovreiu, cum i se intimplase de vr'o două ori, în timpul studiului său, pentru a-și zălogi ceasornicul.

Scim că Severin era cam superstițios. Aspectul desplăcut ce i se presinta aici, i păru ca un semn rău pentru întreprinderea cea însemnată pe care o intenționa el astăđi. Voia să se întorcă de pe scară, dar apoi se gândi, că interiorul casinei i va risipi, prin confortul seu, morositatea repentină de care fusese apucat acum.

Interiorul casinei însă, corespundea pe deplin cu exteriorul său. Nisce odăi mititele, rău dispuse, cu tavanul jos, cu ferestrii mici, fără ventilațiune, prin urmare infectat de fumul ciubucelor și de respirațiunea vizitătorilor. Mobiliariul din zile bătrâne, amestecat cu unele piese noue.

Severin era cu totul desamăgit. Trece din o odăia în altă. Nici un om, afară de un băiat nepieptănat. Acum intră în o a treia odăia. Aici erau mai mulți Domni împrejurul unei mese; jocau în cărți. Severin voia să se retragă, dar unul dintre jucători îl vediu și-lu recunoscū; acest jucător era Doctorul Vasilie, care se sculă indată de la mėsă și merse intru intimpinarea lui Severin, începând a face onorurile casinei.

— Nu corespunde demnităției orașului nostru, — dișe Vasilie, — și am putea avea alte încăperi. Am și stăruit mai mulți dintre membrii, ca să eșim din acéstă murdărie, dar bătrėniū ne fac o opozițiune inverșunată, nu voiesc, o dată cu capul, să părăsescă aceste localități, pe care le-a îndrăgit, de care îi lėgă mii și mii de suveniri.

— Aprețiuesc și eu pietatea — observă Severin. — dar numai când ę bine înțelėsă. —

— Aşa ȃie Ńi eu — adheră Ilie ; apoi adause — nu poftescă Ńă iai parte la un mic „ferbli“, frate colegă.

— Nu, Domnule colegă, — rĂpunde Severin cu o voce, care trăda o aversiune adăncă, — nu voiescu Ńă te reŃin de la distraŃiunea Dtale, te rog reocupă locul Dtale la mĂsa de joc. —

— Ū multănesc prea mult pentru delicateta Dtale, dar nu Ńin nici de cum la acea distraŃiune, cum ū place a numi jocul de cĂrŃi. Prefer tot de-a-una a-mă petrece in alt mod, Ńi dĂcă nu-Ńi sunt neoportun, te rog a accepta societatea mea.

Vasilie nu spunea deplinul adevăr. El s'ar fi intors bucuros la mĂsa de cĂrŃi pentru a Ńe folosi de vĂna cea norocĂsa de care dase in astă dimineŃa, el dar Ńinea la acea „distraŃiune“ ; in acest moment Ńinea inŃe mai mult la societatea lui Severin, cĂci spera a se orienta Ńi a Ńe lamuri asupra intenŃiunilor sale.

— DĂcă-Ńi este tot una, te-aŃ ruga se trecem in altă odaiă, — dĂse Severin, — cĂci nu-mă place nici mĂcar a privi la jucĂtori de „ferbli“.

— Bucuros — rĂpunde Vasilie, — poftesce in cabinetul de lectură. Trebuie cĂ ai prins o ură

fórtle mare asupra acestui joc, — dîse el acum după ce intraseră in acel cabinet.

— Da, o ură neimpăcăbilă, — respunse Severin.

— Curios lucru — observă Vasilie, cam distras, căci acéastă descoperire il implu cu o satisfacțiune secretă. Dase de un punct de unde vedea un orizon nou pentru planurile sale, care după cum scim, de o cam data nu ținteau la alt nimic, de cât de a-lŭ opri pe Severin, ca să se stabiléscă in Bidinescî. Décă ura intru atâta jocul de ferbli, atunci nu putea să-i placă in societatea acelu oraș, nu putea să-i convină a deveni membrul unei familie; in care chiar.... Nu-și termină acéastă reflexiune, se opri aici, căci trebuia să se convinga despre gradul acelei aversiunii; trebuia să afle decă in adêvăr era destul de mare, pentru a clădi pe dēnsul temelia machinațiunelor sale.

— Curios lucru, — repetă el decî — nu mi s'a întîmplat ca se aud din gura unui bărbat, unui tînăr umblat prin lume asemenea declarațiune. Trebuie că țî-a adus vr'un rēu mare acest joc, de țî-a putut insufla atâta ură.

— Da, un rēu de care nu voi uita nicî odată — afirmă Severin cu un aer trist.

— În pare rău, decă prin întrebarea mea am atins făr' de voie o córdă sensibilă a inimei Dtale. Dar deu nu-mi pot esplica, cum se póte, ca un joc de cărți se producă asemenea impresiune, cum pare a fi produs asupra Dtale.

Severin sedus prin timbrul de sinceritate ce sciuse a da Vasilie cuvintelor sale, și fiind deja in o dispozițiune melancolică, dise oftând: Multe lucruri sunt pe lume care cer explicare. Déca ași sci, că te interesésă, ți-as spune pe larg de unde-mi vine acéstă ură.

— Mai incape indoiela? — se grăbi a exclama Vasilie.

— Asept cu nerăbdare să-mi spunî.

Severin stete puțin pe gânduri, apoi inceptu.

X.

Istoria Iulcei.

— Noi Româniî, cari trăim printre o populațiune mai désă de Unguri avem unu sêmtiu mai pronunțiat, avem o iubire mai caldă pentru na-

ționalitatea noastră, de cât Români de prin aceste părți, la care eu nu găsesc acea exclusivitate, care domnesce pe la noi. Nu-i vorbă și pe la noi avem destui renegați, pôte mai mulți încă de cât cum aveți Dv. "Dar asta-i un lucru natural, este rezultatul excentrității noastre. —

— A fost de lipsă ca să permit acéstă, pentru ca să ți-să presinte in lumina adeverată, narațiunea ce voiesc a-ți face. —

— Eu sunt orfan din vârsta mea de 14 anî, orfan și de tată și de mamă. Am fost crescutu de fratele meu mai mare, cu numele Romu. El se însurase numai cu vr'un an inaintea morți tatălui nostru și luase o ungurancă de soție. Acest pas al său mîhnise pe tată-meu, și accelerase mórtea sa. Suferea de o bolă lentă, care in urma mîhnirei sale deveni acută și i rupse fără de vreme firul vieței sale.

Frate-meu resimți cu multă durere acéstă perdere, dar in altă privinția n'avea să se plângă de căsătoria sa. Cumnată mea Iulcia era o ființia destul de bună, fôrte frumósă și din părinți cu stare. Trăia bine cu frate-meu, se iubeau, căci se luaseră de amor.

N'avură copii. Acastă lipsă durerósă o resimțea frate-meu mai puțin de cât nevastă sa. El mă avea pe mine, care de și nu-i inlocuiam pe deplin un copil al său, dar totuș i preocupam simțirile sale în această privință. Din ce mergea, Iulcea devenea tot mai nemulțămítă. Casa ei i se părea prea liniștită. În orașul nostru este puțină societate și chiar din acesta era eschisă Iulcia prin mărițișul ei. Ungurii rupseseră relațiunile cu dēnsa ér Romāniî o considerau de straină și nu o primeau cu bucuria. Cu timpul totuș adună Iulcia o mică societate împrejurul ei, o societate — de jucători și jucătoare de ferbli.

La început nu se opuse frate-meu. Din contră i părea bine, că nevastă-sa găsisse puțină distracțiune. Dar această distracțiune deveni incetul cu incetul o preocupatiune și la cele din urmă — o patimă.

Eu părăsisem deja casa fratelui-meu, adecă nu mai o locuiam în continuu, mă aflam la universitate în Viena. De-o-dată — mi veni scirea, că ceriul ar fi implinit dorința cea fierbinte a fratelui-meu, devenită cu mult mai fierbinte de când nu mai eram eu în casă, că adecă cumnată-mea Iulcea se află în fine în pozițiunea în care mai își luase speranța de a mai ajunge.

Născu un băiat.

Îți poți inchipui bucuria lor.

La botez a trebuit să vii și eu a casă. Era o veselie nespūsă, o banchetare sgomotösă, o petrecere dulce.

Studiile mă reclamau. Mă întorseiu  răș la Viena. De a casă  m venia tot sciri bune. Aureliu, aș-a-ș-i botezase băiatul, s  desvolta de minune, era sănătos, viguros, progresa in corp și in spirit.

Iulcia trăia numai pentru copilul ei. Casa ei nu i să mai părea tristă și liniștită, acum era vieță, era bucurie intr'însa. O g siu de tot schimbată pe timpul vacanțielor, pe care-lu petreceam a casă.

In al doilea an ins  constatai spre mirarea mea, că Iulcia restabilise societatea ei de ferbliști, care să desființase cu un an mai nainte. Aureliu mergea acum pe al treilea anu, el nu mai reclama acea ingrijir  continuă cu care trebuese impresorați copilașii, p na ce nu pot  mbla și nu pot vorbi.

Int rcerea cumnate-mi, la plăcerile ei de mai nainte, mă puse puțin in uimire. Constatai cu durere, că patima ei de joc egala, dec  nu intrecea chiar iubirea ei de mumă. Simții, că și frate-meu era nemulțamit cu ac st  stare a lucrurilor. Adese-ori

aveam ocaziune a-lă auđi cum să incerca a o pune pe cumnată-mea la cale. Dar tóte cuvintele sale fură in deşert, spre nefericire, cu totul in deşert.

Severin sė opri aici puţin: părea ca a ajuns la partea cea durerósă a naraţiunei sale.

Ilie, care ascultase cu mult interes, şi cu o atenţiune incordată, nu indrăzni a-lă intrerupe.

După o mică pausă Severin reincepu.

Cele urmatóre sė petrecură in lipsa mea. Eu mă intorsesem la Viena şi le affai mai in urmă.

Cumnată-mea Iulcia devenise fórte nepăsătore cătră fiul ei Aureliu, care era un odor pentru frate-meu. El suplinea ingrigirea de care era lipsit copilul sėu prin patima cea órba a mumei lui, care ajunsese de a petrece mai tóte serile in societate de cărţi.

In o đi de érnă, Romul era silit a merge in afaceri intr'un sat invecinat, insė voia să sė întórcă cătră séră. Inainte de a pleca, o rugă pe Iulcea să nu părăsescă casa şi copilul până nu va veni el. Iulcea i-o promise cu jumétate gură, căci tocmai cu o séra mai nainte perduse mulţi bani in ferbli şi era decisă a merge cu ori ce preţ pentru a-şı întórcă paguba.

Romul zăbovi pe drum ceva mai mult. Iulcea nu voi să mai ascepte, se duse la jocul ei de cărți, părăsind pe Aureliu sub îngrijirea unei servitóre.

Acéstă servitóre, o ungurancă, se profită de lipsa stăpânilor, pentru a se întâlni, cu aman-tul ei. Adormi pe Aurel și se duse, creșënd, că copilul va dormi până se va întorce ea. Ser-vitóreă stinsese lumina și aprinsese lampa de nópte. Aureliu dormi puțin, apoi se desceptă. Chie-mă pe tata, chie-mă pe mama, chie-mă pe servitóreă. Nici un respuns. Incepu se plângă. Plânse cât plânse, apoi se sculă din pat și se apucă se caute pe tata și pe mama prin odaiă. Lampa nu dedea de cât o lumină slabă. Aureliu luă o luminare și o aprinse la lampă ca se veda mai bine. Copilul neindemánatic, cum sunt toți copii la o vârstă atât de fragedă ca a lui Aureliu, se atinse de fla-căra lămpii cu degetul și se fripse; la acésta, aruncă lumina, care se aprinsese deja, cât coala, aprópe de perdeaua ferestrei. Flacăra incepu se consume o scândură din podini, și se apropiă incetinel dar continuu de feréstră. Băiatul fu cuprins de gróză, voi se fugă pe ușă dar acéstă era închisă cu cheia, alergă la feréstra cea laltă, o deschise și incepu să

țipe. Curentul de aer ațîță flacăra și mai tare, perdeaoa de la feréstra cea laltă luâ foc, și se consumâ in un moment, incinđend și lemnăria dimprejur.

Aureliu, sërmanul copil, țipa, sbera și răcnea. Geamurile de la feréstra care ardea se spărseseră cu trosnet, flacările eșeau afară, dar cu flacările și fumul, astfel încât Aureliu era cel puțin ferit de a se ineca, dar cu atât mai tare crescea pericolul de a fi ars.

Servitórea tocmai in acel moment se intorcea de la intălnirea ei amorósă. Veděnd văpăile la feréstră se ingrozi, iș perdu capul și in loc de a alerga intru scăparea copilului, fugi, strigănd: „ajutor, arde, foc“. „Las' se arđă!“ điceau unguriî, că arde la român.

„Las' se arđă“ điceau romăniî, că arde la unгурóică.

„Dar copilul! móre copilul!“ striga servitórea.

„Las' se mórá puiul de român“ điceau unguriî.

„Las' se mórá puiul unгурenceî“ điceau romăniî.

— Dai din cap, Domnule Pizmă, nu țî vine să cređî, că să află ómeni atăt de incăiniți, pentru a

refusa în momentul primejdiei supreme ajutorul lor din considerațiunii naționale. Să vede că nu sei încă ce va se dică fanatismul, fiind-că te-a ferit ceriul de a-l încerca. Atât românii cât și ungurii erau dușmani casei lui Romul, cauza îndărjelei lor să trăda prin răspunsul ce dedeau servitōrei, care striga mereu intru ajutor. Da, până la acel punct deplorabil ajunsese populațiunea orbită de fanatismul național.

Aureliu era încă la ferestră și striga, acum striga însă cu vocea răgușită, dar tot mai striga, semn. că-și era încă în fire.

Servitōrea alerga ca nebună, smulgându-și perul, și vaetându-se

Frate-meu avusese totă ziua o presimțire de unu rău, de o nefericire mare. El venea în fuga cea mai mare a cailor săi a casă. Intrând în oraș auși alarma de foc, căci în fine totuș se găsiseră omeni, care fără se întrebe de naționalitate alergau la potolirea focului.

Nu ținu mult și Romul aflase că ardea chiar la el. Îț poți inchipui spaima sa. „Aureliu“ fu primul său gând, „mână“ primul său cuvânt, și : „mână“ răcni el încă odată, cu toate că trăsura mergea, ca fulgerul.

Cu cât să apropria mai mult de casele sale cu atât devenea mai nerăbdător.

„De bună séma se va fi dus Iulcea la afurisitul joc de cărți, — se gândea in sine. — Va fi lăsat casa pe mâinile servitórelor. Dar Aureliu, Aureliu, — se întreba el ingrozit.

Ajunseră in fine. Când se opri trăsură și hurducatul ei, Romul auzi, séu credea că aude, vocea văetătóre a copilului séu. In curte încă nu era nimen. Văpaile care eșau din feréstră, dedeau destulă lumină, dar fumul invălea cele lalte părți ale casei, așa încat Romul nu putea vedea pe Aurel, care încă tot era la feréstră, și scotea din când in când un țipet răgușit. O suflare de vânt risipi acum puțin nuorii de fum și Romul dări, pe fiu-séu la férestră.

— Vai — răcni el, apoi sburând din trăsură, ajunse in doue sărituri la ușă, urcă scările luând tot câte trei trepte, ajunse la ușă odăei cea inchisă, o sfărâmă cu o singură lovitură de picior și alergă la copilul séu. Pe Aureliu îl părăsiseră puterile, cădiuse in leșini. Romul îl luă in brațele sale vigurose și voi să se întórcă pe unde venise, dar vai, focul apucase deja ușă care ardea cu

flăcări. Nu mai era cu putință a eși p'acolo. Altă cale de cât ferestra nu mai era. Romul alergă acolo, măsură cu ochii înălțimea și se infioră, căci săritura de acolo ar fi fost prea periculoasă.

„Scări! aduce-ți o scară!“ sbieră el din toate puterile către oamenii, care începuseră a se aduna prin curte.

Alergară vr'o doi inși, ca să aducă scara.

Pericolul devenea tot mai mare. Odaia ardea totă și flăcările începeau a se apropia și de ferestră, Romul fu silit a se urca pe ferestră pentru a se feri pe sine, pe copilul său de pojar. Hainele sale începură deja a se pîrjoli, și oamenii cu scara încă tot nu veniau. Acum, acum în fine sosiră, puseră scara la zidul caselor spre ferestră, dar vai, era cu mult prea scurtă.

„O targă“ racni-acum Romul apucat de gróza disperărei. Dar nimen nu-lă înțielegea. N'avea în cotro. Romul trebuia să sară cu Aurel din ferestră, decât nu voia să fiă consumați de foc. În acest moment zări în trăsura sa, — care remasese în curte, după ce se luaseră cai, ca s'aducă o tumba, — păturile de cai.

— Luați o pătură din trăsură, și țineți-o

ca să sar pe ea, strigă el acum. De astă dată intențiunea sa fu înțielésă. Patru bărbați viguroși ținură pătura de câte-și patru colțuri, Romul se opinti, strinse pe Aurel mai bine și sări — sbură spre pătură, cădu pe ea, dar unul dintre cei care o ținea, scăpă colțul și Romul alunecă jos.

Un țipet de spaimă eși din pepturile asistenților. Romul nu lăsase pe Aureliu din brațe, nici chiar acum după ce căduse la pământ, unde stetea lungit și fără simțire.

Îș frânsese un picior. Aureliu scăpase fără nici o vătămare, însă era leșinat.

Iulcea nici în astă séră n'avusese noroc în ferbli, perduse aprópe toți banii ei. De-o-dată i veniră patru șepti, lucru rar, o carte dintre cele mai mari, dar — Dta care pricepi acest joc, trebuie să scii mai bine, de cât mine, care nu-lă cunosc. — Din întâmplare și cei lalți jucători aveau cărți bune, astfel se incinse o luptă inversunată, un joc mare. Care de care da și cerea mai mult în mai mult. Să adunaseră sute de fiorini în joc. Iulcea se aprinsese, tocmai scotea brățelele ei, ca se le arunce în farfuriă, cerënd de o dată suma cea mai mare ce se putea cere, doue séu trei sute de fiorini. În acel moment se auđi alarma: „Arde, foc“.

Jucătorii de cărți erau atât de preocupați, încât nici unul nu luă în seamă aceste strigăte. Unul dintre ei, era tocmai gata să dea suma cerută, când de odată sbieră cineva. „Dămnă Iulcio, îți arde copilul, focul e la Dta.“

Iulcea înmărmuri la această scire îngrozitoare. Aruncă cărțile cât colea, apoi éráș, par'că își luă sēma, stete un moment mută, căscă de vr'o două ori gura, fără a fi în stare de a dice un cuvēt, în fine dīse spre spaima asistenților, cari remaseră cu toții impetriți și căutau cu uimire la apucăturile Iulcei: „Dai, ori trag bani!“

— Pentru Dumnezeu“ exclamă acum cineva, se lăsăm cărțile și se mergem la foc, doar de vom mai scăpa copilașul.“

— Să mergem, — țipă Iulcea, — dar am avut patru șepți, patru șepți.“

Iritațiunea jocului, potențată prin vestea înfricoșată, îi luaseră mințile.

Cumnată-mea este încă și astăzi în casa nebunilor, unde repetă neincetat „patru șepți, patru șepți“ frate-meu a ramas schiop de un picior, é nepotu-meu Aureliu, n'a putut suporta crâncena alterațiune pe care o îndurase cu ocasiunea sinistrului — a murit după o lăngedire îndelungată.

Étă de ce mă ingrozesce acest joc de cărți, și étă de ce nu-mi mai place a casă la noi, și de ce am jurat vecinică ură acelora care exagerază simțul naționalității până la ura neimpăcată cătră naționalitățile streine, și in fine étă, de ce-mi ȃic tot de-a una, că D-ȃeu, sē me ferescă de un amor cătră o fētă de nēm strein, căci acel amor ar trebui să fiă, séu din partea mea, séu din partea ei așa de mare, in cât sē stingă simțurile cele mai fragede, sădite prin datinele sacrate ale copilăriei in inimile nóstre, incăt sē năbușescă și sē stingă cu totul in birea nobilă cătră nēmul nostru; ar trebui cu un cuvēt sē ne facă renegat pe vr'unul dintre doi. Ear decă amorul nu ar avea acéstă putere, atuncī efectul sēu ar fi și mai rēu: ar fi desbinarea vieței conjugale, de care să ne ferescă ceriul, chiar decă n'ar avea acele urmări funeste, pe care le-a avut căsătoria frate-meu.

XI.

Uneltiri.

După ce-și exprimase Severin in ast mod convințiunile sale, tăcu.

Tăcu și Vasilie, părea ca fi înduioșat: părea numai dar nu era. El își încorda toată înțelegința sa, pentru a se profita cu dibăcie de bogatul material, pe care-lă părăsise Severin la discrețiunea sa, în profitul planului său celui egoist.

— Eu — dișe el, în fine, har Domnului, n'am avut să suport nici cea mai mică durere pornită din aceste sorginți, și totuși sunt de aceiaș părere cu Dta. Nimie mai urit de cât o femeie care jocă în cărți, și încă jocuri hazardóse. Acésta o știu din experiență, căci, durere, pe la noi s'a incuibat acest rău, el există, chiar în sênul familiei mele. — Cuvintele din urmă le dișese rar și apăsât, aruncând pe furiș o privire asupra lui Severin pentru a vedea efectul lor.

— Soția Domniei tale? întrebă Severin cu compătimire.

— Și soția mea, dar mai cu sémă sóră-sa, Varvarița Dode! . . .

— Dómna Dode? nu se póte: — exclamă Severin cu un gest de surprinsă dureróșă.

— Ba vai, se póte și încă prea să póte, — afirmă Dr. Vasilie cu o voce lamentabilă.

— Dar va fi jucând numai din când în când,

de petrecere, nu ca sârmană Iulcea? — întrebă acum Severin cu o straniă insistință.

— Nu îndrăznesc a afirma, că jocul de cărți și anume jocul de ferbli ar fi în stare a o duce până la nebunie, dar decă s'ar întâmpla cumva nu m'ar prinde mirare. — și se la asta Dr. Vasilie. — Ce ai pentru D-deu. — se înterupse acum, îți este rău? te prinde frigurile, de tremuri așa

— Nu am nimic, — răspuse Severin, care fusese în adevăr apucat de spasme nervoase, la această descoperire funestă, — narațiunea ce ți-ai făcut mi-a iritat nervele, dar va trece, cum voi eși la aer. —

— Te voi conduce până acasă și-ți voi scrie o poziune recoritóre. —

— Îți mulțănesc, Domnule colegă, în cunosc natura, puțin aer prospăt mă va restabili îndată. —

— Totuș în vei permite a te conduce până în strada * * *, până acolo avem una și aceeaș cale.

— Seși în acea stradă, întrebă Severin cu interes, căci tot acolo ședea și adorata sa Olimpiă.

— Nu, dar am să fac o vizită la cumnată-mea Dode. —

— Este cineva bolnav — întrebă Severin speriat.

— Nimen, pe cât sciu, — respunse Dr. Vasilie, — însă fiind doctor de casă am luat obiceiul a merge din când in când și nechiemat acolo.

Vasilie nu spunea adevărul. El nu mergea nechiemat séu fără interes nici o dată la cocóna Varvarița. Nu spunea adevărul cât in privința motivului visitei sale ér cât despre visita însăș era decis a o face, căci voia să spună cât mai curênd cun-nate-si despre aversiunea ce avea Severin cătră jocul de cărți pentru ca s'o întărite prin acesta in contra lui.

— Vedī că mi-a trecut — dise Severin după ce coboriseră amândoi scara și eșiseră pe stradă. — Aerul curat, — după cum ți-am spus, — este celmai bun remediu pentru mine in asemenea casuri.

Nici Severin nu vorbise acum adevărul, căci atacul îi trecuse încă mai de nainte, din momentul când auđise că Vasilie voiesce să mérgă la Dómna Dode. . . . Îș aduse aminte, că și el plecase de a casă anume cu acelaș scop și se întrebuse, că ce să facă acum, după ce aflase acea împrejurare nefericită despre muma Olimpiei sale; Severin ince-puse deja a numi pe Olimpia — a sa.

Vasilie nu răspunse nimic la observarea lui Severin. Merseră vr'o câți-va pași in tăcere. Vasilie urzia mereu la intriga sa, potrivit in sine cuvintele prin care se ațite mai bine pe cumnată-sa in contra lui Severin, ér acesta chibzuia ce să facă. Să mērgă și el la cocóna Varvarița, să mai persiste in decisiunea sa, de a-și lega sórtea cu Olimpia acum după ce aflase de patima fítórei sale sócre, orí să părăsescă intențiunea cu totul, orí să mai amēne decisiunea până va fi aflat starealucurilor mai de aprópe. —

Amorul său n'ar fi putut avea acea putere, pecare o avea in adevēr, decât el ar fi fost gata chiar de acum a rumpe de o dată, in urma descoperirii ce făcuse, relațiunile sale cu casa cocónei Varvarița, a părăsi așa fără incercare speranțele sale daurite. Gróza de o relațiune cu o jucátore de cărți era fórte mare in inima sa, dar mai mare și mai tare era amorul său.

Să decise pentru amēnare, său mai bine dis, pentru incercare și executá indatá decisiunea sa, dicēnd :

— Ce cređi, Domnule Pizmă, decât i s'ar povesti Dómnei Dode sórtea sērmanei Iulcei, nu

s'ar lăsa ore de nefericitul obiceiū de a juca in cărți.

Acastă întrebare îl surprinse foarte tare pe Vasilie.

— Cum vii la această ideeă Domnule Dor, și cu ce scop mă întrebă acesta? ingină el cam deconcentrat, căci vorbele lui Severin i stricase tot conceptul, pe care îl avea tocmai gata pentru convorbirea cu cumnată-sa.

— De ce să mai țin taină un lucru, care și așa este destinat a deveni notoric, — răspuse Severin cu vocea emoționată. — Am de gând să mă căsătoresc aici, și să cer pe Dra Olimpia Dode de soție. —

— Multă onóre pentru casa cumnate-mi, — diise Vasilie care se reculesere, cu o voce dulcégă, — dar cât pentru pasiunea ei, știu de bine că nu se va putea stinge prin o simplă narațiune, fiă cât de coplesitoare. — Inse nu cred că această pasiune a cumnate-mi, te va reține de la pasul ce ți-ai propus a face. Mijlocul cel mai simplu de a scăpa de colisiuni, ar fi, să te stabilescă in altă parte.

Accest mijloc i se părea și lui Vasilie cel mai simplu pentru a scăpa de concurența amenințătoare,

și să mira numai, cum de nu se gândise mai curând la el.

— Sfatul Dtale ar fi foarte bun, decât nu i s'ar opune doue impregiurări, — răspuse Severin. — Mai întâiu nu voiesc să practizez a casă la noi. In alt oraș n'aș avea nici un sprijin și sci prea bine, că un medic are la început mare necesitate de sprijin, mai cu sémă un medic insurat, decî sunt avisat a mă stabili in acel oraș de unde mi voi lua soția. Dar presupunënd chiar, că m'aș putea decide a-mî alege in altă parte câmpul meu de activitate, credî Dta, că fiind depărtat, aș putea trăi liniscit, avënd mereu gândul la nefericita patimă a sócre-mele. Nu, Domnule colegă, mijlocul Dtale ar fi numai un paliativ, ér nu un leac tãmăduitor. Mai bine voi incerca mijlocul meu.

— Adică voiesc să o aducî pe cumnată-mea prin vorbe acolo, ca să părăsescă plăcerea ei — observă Vasilie. — Mai sciî, póte că vei isbuti. Intru cât aternă de la mine, sunt cu plăcere gata a te ajuta. Te-ai înțeles deja cu cumnată-mea.

— Nu răspuse Severin, tocmai acum voiam să-i fac vizită, si să pețesc pe Olimpia.

— Afacerea este una din cele mai delicate

— ȃise acum Vasile cu puțină sfiială, — și eu îi sunt prea necunoscut, deacă însă, mă ai onora cu încrederea Dtale, ași vorbi eu cu cumnată-mea.

— Mă-ai lua o mare și grea sarcină de pe suflet — exclamă Severin încântat de aceasta propunere.

— Dar de condițunea Dtale, nu a să-i pomenesc nimic, ori să-i pomenesc? — întreabă Vasile cu un zimbet fals pe buze.

— De care condițune?

— Să se lase de jocul de cărți?

— Condițune? Nu știu, deacă acest cuvânt exprimă bine simțirile mele. În pare că nu ar fi cuviincios a vorbi de condițiuni din parte-mă... la această ocașune.. însă...

— Totuș ai dori, să fi fixat în această privință, înainte de a te lega.

— Da, asta o doresc și în acest sens cuvntul condițune este foarte bine ales, căci este o condițune pentru fericirea mea.

— În tot cazul voi atinge dorința Dtale, nu voi insista însă prea mult asupra ei...

— Da, da, pentru ca să nu vatemă cumva pe Dómma Dode.

— Și pentru că, la cele din urmă, totuș vei abstrage...

— Nicî de cum, fiind-că n'iaș putea, chiar de aș sci că ar trebui să mor.

— O privire din ochii blăjini ai Olimpiei va topi oțelul, cu care crezi că ți-ai impresorat inima.

— O privire din ochii dulci ai Olimpiei ar fi in stare a mă mîna in focul cel mai crâncen, dar nu va putea nicî o dată face, ca să uit de promisiunile sacre ce mi-am făcut, pe care le cunoscî și Dta, și pe cari le repetesc acum încă o dată.

— Voi stărui dară, a arangia lucrurile astfel, ca să nu ia un sfîrșit tragic — țise Vasilie tot cu acel zimbet fals pe buze. — Poftim de intră, am sosit la țelul nostru.

Severin fu cam alarmet prin cuvintele din urmă ale lui Vasilie. Acum pentru prima oră, in tot decursul intrevorbirei sale cu el avu ca o presimțire despre falsitatea lui Vasilie. Dîschițînd ușa care ducea in apartamentele Dîmnei Dode, iș propuse a supraveghia de aprîpe pe acest om, cîruia din nefericire, se descoperise deja prea tare.

XII.

Visita.

Cocóna Varvarița nu era nici de cum surprinsă de visita lui Severin, mai tare o surprinse, că venia cu cumnatul ei Vasilie.

Cocóna Varvarița pofti pe visitorii ei in salon. Trecuseră prin odaia in care erau fetele. Olimpia la vederea lui Severin deveni roșia și plecã ochii. ér Lucreția zimbi cu un aer triumfal.

In salon deschise cocóna Varvarița conservațiunea cu câteva observări asupra timpului, cu acele frase stereotipe și banale, care servesc tot de-a-una de introduciune la convorbiri unde persoanele seu n'au destul spirit pentru a vorbi despre alt ceva, seu sunt atât de preocupate, încât de sfielã nu se îndur a atinge îndată cõrda adeverată.

Cocóna Varvarița cunoscea prea bine scopul visitei lui Severin, căci Lucreția i spusese tôte cele petrecute cu ocasiunea societatei de Domnișóre. Ea in-se, se înțelege, nu putea deschide vorba.

Vasilie ar fi dorit prea mult se-i vorbescã cumnate-si între patru ochi, mai nainte, până n'a apucat să-i spunã Severin dorința sa; ér acest

din urmă dorea despre o parte să se înţeleagă mai întâiu cu Octavia, despre altă inse, nu voia să lase pe Vasilie singur cu Dómna Varvarita.

Lucreţia, sburdalnica, se pusese la uşa salonului şi trăgea cu urechia. Putea se auđă lóta conversaţiunea căci acea uşa remăsese crepată.

Stetea cu degetul pe buză aruncând din când in când câte o privire, mişelcă, asupra Olimpiei care şedea fără mişcare, ca o statua de marmură, pe scaunul ei. Aceste priviri păreau a dice: „étă momentul solemn, in care se va decide sórtea ta, acum... acum resună vorba cea mare....

Lucreţia ascepta mereu la uşa, asceptă un minut, asceptă doue. Privirile ei nu mai exprimau alt nimic de cât nerăbdare. In fine se uri şi voi să se retragă. Făcând un pas spre acest scop, se atinse de uşă care produse puţin sgomot. Lucreţia se speria, dar nu-şi perdu cumpetul. Pentru a evita descoperirea necuviinţei ce făcuse, — ascultând pe la uşă, — se resolvi şi intră in salon.

— Am dorit prea mult — dise — să-i mulţănesc Dlui Doctor Severin Dor, pentru complesanţa Dsale de erí, şi să-lŭ rog tot odată de ertare, decă fără voia Dsale, prin apostrofara mea, l'am

adus in societatea noastră. Cred — adause ea acum, adresându-se către muma-sa, — că nu v'ei conturb in vr'o afacere.

Severin borborosi câteva cuvinte neînțeligibile de plăcere, de onoare etc. Cocóna Varvarița nu scia, să se supere, séu să se bucure de prezența Lucreției, numai Vasilie sciu îndată ce se facă.

— Cred că scumpul meu coleg — țise el — ar auți mai bucuros din gura Olimpiei, mulțămiriile care-i aduci tu Lucrețio. Rógă-lú să mérgă cu tine in cea laltă odajă, ca amendone împreună, Olimpia și cu tine să-lú împăcați decât este cumva superat. La cuvintele din urină surise.

— O, decât Domnul Doctor nu dispreținesce societatea noastră, noi, adecă Olimpia și cu mine îl vedem bucuros, — se grăbi a respunde Lucreția.

Cocóna Varvarița aruncă o privire desaprobătoare asupra fie-si

Severin era in cea mai mare nedumerire. Simțea, că Vasilie voiesce să remână singur cu Dómna Varvarița. Decă i ar succede lui Vasilie acéstă intențiune, apoi urmările ar fi fôrte funeste pentru fericirea sa. Să refuze erăș nu putea nu-lú lasa buna-cuvenință, nu-lú lasă inima. Ingerul păzitor al amorului séu i dete o ideiă bună.

— Decă im permiteți — țise el cu o rară prezență de spirit, — mă voi duce și voi aduce pe Dna Olimpia in mijlocul nostru, ca să ia parte și ea la conversațiunea noastră. Cu aceste cuvinte se sculă și trecu in odaia cea laltă.

In adevăr acésta era cel mai bun mijloc pentru a scăpa din impasul neplăcut.

Dar omul propune și țeul Cupidon dispune.

— Domnișóră! — țise Severin intrând in odaia unde ședea Olimpia pe un scaun. — Domnișóră — țise el, apoi fu apucat de o sfielă stranie. Nu se îndura a o provoca, așa de odata să vina cu dēnsul in salon.

— Domnule — respunse Olimpia, schimbând la fețe, in aseptarea unei declarațiunii decisive din partea lui Severin,

Dar cum să ve reproducem intretinerea acestor doue ființe candido. Dicem intretinere, căci decă am țice conversațiune nu ne am exprima bine. Amanții nu conversez in atari momente, nu vorbesc, nu articuléza cuvinte căci limbagiul uman nu este încâ in stare a reproduce sentiementele delicate și deliciose a lor doue inimă nevinovate, și mișcate prin puterea miraculósă a primului amor. Cuvintele ar-

ticulate sunt inlocuite prin limbajul ochilor, prin gesturi, prin oftări, prin palpitări.

Olimpia și cu Severin percurseră întreaga scală a emoțiilor sacrate ale unui amor iertat, terminând cu strângere de mână și culminând în preschimbul aceluia fluid voluptos, care zace în culegerea primelor sărutări, luate și date cu o ardere mutuală.

Intimitatea acestor două inimi era consacrată prin acest gagiu eteric preschimbat între ei.

— Vei fi a mea! Olimpia ingerul meu! — exclamă Severin; / Central University Library Cluj

— A ta! — șopti Olimpia.

Cu încetul și veni lui Severin resonul. Își aduse a minte de temerile sale, le împertăși și Olimpiei cu resuflarea comprimată de emoțiune, și povești istoria Iulciei.

Olimpia se înfioră și se întristă

— De ce ai intrat aici — întrebă Dămnă Varvarița pe Lucreția, după ce eșise Severin din salon.

— Doar v'am conturbat — întrebă Lucreția

— Nu ne-ai conturbat — răspunse acum Dr. Vasilie, — căci încă nu începusem. Dar acum

mi-ai face o mare plăcere, decă te-ai duce și ai reține pe Doctorul Severin in cea laltă odaiă in societatea vóstră.

Lucreția, după cum scim, nu se incredea in Dr. Vasile Piznă, ba chiar se temea de intențiunile sale răutăcióse. Ea simți și acum instinctiv, că el urmăresce vr'un scop vătămător intereselor sale. și se decise a i se opune din tóte puterile ei.

— Maină — dișe ea decí acum — eu tocmai d'aceia am intrat aici, pentru a-i da Doctorului Severin ocasiune, ca se vorbescă singur cu Olimpia. Cred că n'am greșit și că-mi vei permite ai lăsa singurí.

— Nu sciu, decă se cade asemenea lucru, — observă Vasilie.

— Să mă ierți, Domnule cumnate, — replică Dómna Varvarița, care era puțin cam țifnósă, și nu putea se suferé criticí și observări, — să mă ierți, cât despre cuviință, asta-i tréba mea a sci, ce se cuvine și ce nu, in casa mea. Ședí aici Lucrețio, — sfiři Dómna Varvarița sentința ei.

— O, o, se grăbi a exclama Vasilie, — nu te supera cumnățică dragă, eu n'am voit se me ating cătuș de puțin de reputațiunea casei Dtale,

din contră, te-am apërat tot de-a-una, și chiar ađi diminëță in contra acestui Doctor Severin. —

— Aha, — cugetă Lucreția — étă că și-a dat in petec, sciam eu, că n'a venit de florī de mër. nenea Vasilie.

— M'ai apërat in contra Doctorului Severin. Cum, ce fel, nu ințeleg. Dëcă m'ai apërat, trebuie să fi fost atacată. Nu cred, nu së póte, nu cred.

— Atacată și încă serios — replică Vasilie.

— Eu atacată — întrebă Domna Varvarița.

-- Și încă de Doctorul Severin — adause Lucreția, care resimțea necesitatea de a combate pe Vasilie — ce asertiune nepotrivită ! Ar fi venit el acum in casă la noi, dëcă ar nutri ură séu rëutate cătră noi !

— Cătră voi ! — exclamă Vasilie. — Dar ce te amestëci in vorba nóstră, și'm schimbī cuvintele mele. Eu n'am đis, că Severin ar avea vr'o rëutate cătră voi, ci am đis, că a atăcat pe muma-ta. Orī ce đicī cumnată, nu-i atac dëcă cere, să te lași de jocul de cărți, căci altmintrelea nu va lua pe Olimpia de nevastă. —

— Ah, ah, exclamă Dómna Varvarița, — cere Domnialui să mă las de jocul de cărți, căci

altminte nu va lua pe Olimpia de nevastă. Dar e întrebarea, decă i voi da-o. Cine este Domnialui, ș'apoi de unde seie că joc în cărți, doar nu sunt o cartoforă, ea să-mi fi mers vestea până în țera unгурéscă. —

— De bună sémă i va fi spus nenea Vasilie — observă Lucretia care l'ar fi spintecat cu ochiș, decă ar fi putut.

— Așa-i, eu i-am spus, — sê grăbi a afirma Dr. Vasilie.

— Frumos prea frumos din partea Dumitale. — observă Dómna Varvarita cu o voce sécă.

— Dar ascéptă să auđi — o intrerupse Vasilie, — sê auđi de ce i-am spus. M'am intilnit cu el la casină, unde vedēndu-ne, cum jucam un ferbli, a voit sê fugă de noi, par'că ar fi dat de ciumă. Eu m'am luat după el, căci așa mi sê făcea datoria, ca unui membru din comitetul casinei, ce sunt, l'am poștit sê-și petrecă cu noi, dar el a ășis, că nu póte suferi a auđi măcar de ferbli, de cum a lua insuș parte la acel joc. Din vorbă una altă am aflat de la el că voiesce să-ți céră pe Olimpia de soție, dar numai cu condițiunea, adică decă-i vei promite că te vei lăsa de jocul de

cărți. — „Nu pot suferi, ca vr'un membru al familiei mele să se dea acestei patimi înjositoare. deci și Dómna Dode își va schimba năravul, decât voi deveni ginerele ei. — așa în dișe el.

— Jocul de cărți patimă înjositoare, așa a diș Domnia lui, — erupse Dómna Varvarița cu indignațiune. — Adică, me numesce pe mine pătimașă și cu nărav și dișe că sunt înjosită. Ce îndrăznelă, ce obraznicie! și pe un asemenea om îl sufer la mine in casă!... Mă duc să-i spun părerea mea în față.

— Mamă dragă — se rugă Lucreția speriată, și se sculă de pe scaun ca s'o oprească de a merge in odaia cea lată, unde și plecase.

— Lasă-me — sbieră Doamna Varvarița și mai iritată prin această impotrivire, și smulgându-se din brațele fie-si intră in odaia învecinată.

Lucreția aruncă o privire de ură nespusă asupra lui Vasile, — care remase pe scaun și-și freca mânilor de bucurie — apoi merse iute după muma sa

— De câte ori am rugat și noi pe mama să se lase de acel joc urit, — dișea Olimpia tocmai în momentul când deșchise Dómna Varvarița ușa.

— Aşa — sbieră aceasta eşindu-şi din fire la auzul acestor cuvinte, cari părea a confirma împărtăşirile lui Vasile — aşa! — strigă ea fără nici o consideraţiune, v'aţi pus aici, ca să mă vorbiţi de rău, frumos lucru. —

Severin sărise de pe scaun şi privea uimit la muma Octaviei; ea inse, Octavia bieata fată, era atât de speriată, atât de consternate, încât nu găsisese putere a se scula şi ea.

— Domnule Severin, — se ruga Lucreţia, care intrase îndată după muma sa, cu mâinile împreunate şi cu lacrimi în ochi, — te rog: nu i-o lua în nume de rău, mama este atîtată în contra Domniei-tale prin nenea Vasilie. Mama se superă lesne, dar e bună de inimă, n'u-i aşa mamă, — se adresă ea acum către Dómna Varvariţa, — că îţ pare reu de înfela D-tale.

— Eu? ferescă Dumnezeu, n'am atîtat pe nimen în contra stimatului meu coleg — şise Vasilie din uşa salonului.

— Este drept seu nu, că voiescî să-mi punî condiţiunea de a nu mai joca în cărţi, — întrebă Dómna Varvariţa, puţin mai domolită.

— Dómna mea, — voi se începă Severin.

Olimpia îi tăia vorba. Iminența pericolului îi rededese curagiul, pe care-lă perduse în primul moment.

— Mamă dragă, — dișe ea cu pieptul palpitând. — Domnul Severin Dor, s'a logodit cu mine și eu m'am logodit cu el. Cred că vei binecuvânta pasul nostru, și că pentru fericirea noastră, vei consimți de a aduce o schimbare în obiceiurile Dtale de până acum....

— Așa dar totuș este vorba de condițiuni...

— Nu, — condițiuni nu voiesce a-ți face nimeni, mamă dragă, — urmă de a se ruga Olimpia, — dar decă vei asculta la cele ce-ți voi spune, singură vei recunoște dreptatea noastră.

Și Octavia se puse a enara cu o elocință rară, cu un foc admirabil, cu cuvinte pătrundătoare, istoria sërmaneî lulceî, pe care o aușise cu câteva momente mai nainte din gura ginereî ei.

Pâna și Vasilie, cel cu inima pestriță, fu adênc mișcat prin depingerea minunată a aceî tragedîi, pe care o cunoscea deja, și pe care o cunoșcem și noi toți din gura lui Severin.

Cu atât mai mare efect produse asupra Dómnei Varvarița, care avea o inimă duiósă și impresionabilă.

— Vă promit. că nu mă voi mai atinge nici odată de cărțile afurisite — exclamă ea in primul extas cu lacrimi în ochi.

Fetele ei o îmbrățoșară cu foc. Severin i sărută mâna cu emoțiune.

— Ce desnodare fericită — țise acum Vasilie cu vocea dulcégă, — ce bine im pare, că familia voastră a câștigat un membru atât de distins, precum este Domnul coleg — cu aceste cuvinte se duse, căci nu mai avea ce să caute în mijlocul acestor persoane, intrunite acum în deplină intimitate.

BCU Cluj / [Central University Library Cluj](#)

XIII.

Temeri.

— Ne-au poftit Dómna Varvara pe astă sêră în societate la Domniaei — țicea Olimpia oftând.

— De ce oftezi, — întrebă Ilie Mogoșan, — destul ați petrecut în preună, tu și cu Severin! Puțină variațiune este bună, să mai eșiți și voi o dată în lume! Orî sunteți geloși uniî de alții! —

— N'are pentru ce să fiă gelósă Olimpia de mine, — observă Severin — și nici nu cred, că este, precum nu sunt nici eu de ea. —

— Am oftat? — întrebă Olimpia cu distracțiune. — Dcă am oftat m'—am trădat fără voie temerile mele.

— Să pôte să fi gelósă — exclamă Lucreția, — te-aș compătimi, dcă ai fi și încă in asemenea grad. —

— Nu-i vorbă de gelosia, — replică Olimpia, — ci de o presimțire funestă, care mă preocupă meru. M'—e frică, că mama va uita de promisiunea ei, și că va juca în cărți la cocóna Varvara, unde de obicei se întrunesc societatea de jucători și jucătoare.

— Acéstă temere o am și eu — afirmă Lucreția, — dar, de și m'—e destul de neplăcută, nu mă neliniștesc de loc. —

— Adică, cređi că să va stăpini mama, — întrebă Olimpia, — și nu va juca. —

— Ba nu cred, insê chiar dcă ar uita de promisiunea ei, ce rên ar fi, — observă Lucreția.

— Un rên mare, un rên nespus — duse Severin cu fața seriósă, — căci ar fi o pedecă grea pentru fericirea mea. —

— Doar nu voiescî să ȃci — intrebă Ilie, —
că ai strica din acest incident, logodna. —

— Asta n'am voit să ȃc, dar...

— Are dreptate Severin. — adause Olimpia,
— ce traiu am avea, decă ar trebui să purtăm
necurmat grijă după mama. Și eu sunt pe deplin
invoită, ca să nu ne căsătorim, pănă ce nu ne vom
convinge pe deplin, ca mama s'a lăsat cu totul
de cărți. —

— Ar fi mai bine, decă nu ne-am duce in
acea societate. — observă Lucreția.

— Asta nu se pôte, nu trebuie să o con-
trariăm pe mama. — respunse Ilie, — căci ar fi
mai reu, s'ar supera. —

— Nicî eu nu sunt de părere, ca s'o reținem
pe mama din tótă societatea, — ȃcise Severin. —
Astăȃi s'ar putea dóră, la altă ocasiune insă nu
s'ar mai putea și așa ar fi cu atât mai rēu. Mē voi duce
chiar și eu, cu tótă aversiunea mea in contra căr-
ȃilor, mē voi duce, ca să fim cu toți de față, la
prima incercare a mamei. Prezența nōstră o va
reține pôte, aducēdu-i a minte de promisiunea
Domniei. Inceputul este mai greu, să sperăm, că
nu va sucumba la prima ocasiune.

— Am o ideeă, — exclamă Ilie.

— Ce ideeă — întrebară cei lași.

— Nu v'o spun, dar este o ideeă bună, este o ideeă care n'are alt scop, de cât de a contribui la vindecarea mamei de patima ei, decât cumva nu va fi deja vindecată. de ceia ce mă indoiesc foarte tare, căci un obicei nu se desrădăcinază așa de lesne, prin o singură narațiune. —

— Și nenea Vasilie este de astă părere — observă Severin, — și el în dicea, că mama nu se va vindeca prin o simplă narațiune, chiar cât de tristă și de mihnitoare ar fi ea. Dar încă și eu mă tem, că părerea acesta să nu fiă dréptă.

— Nu ne spui planul t'eu, — întrebă Lucreția pe Ilie, — căci idea ta trebuie să fiă vr'un plan. —

— Nu vi-lă spun, îl veți afla de séră la cocóna Varvara, decât va reuși. ér decât nu, atunci nu-lă veți afla, — respunse Ilie. —

— Să vede tréba, că nu te prea incređi în idea ta, — observă Severin.

— Ideia este foarte bună, — afirmă Ilie, — însé nu sunt papă, ca să fiu nefalibil. —

— N'am putea să-ți dăm mâna de ajutor la

executarea ideii tale, — să informă acum Olimpia cu mult interes.

— Nu, ferit'au sfinții. Fete nu se pot amesteca la asemenea lucruri, cari sunt odioase chiar și pentru bărbați. —

— Dar scii, că sunt tare curiosă, — zise Lucreția.

— Curiositatea este un defect — răspuse Ilie glumind. — trebuie să te lecuesc de ea și încep prin păstrarea celui mai absolut secret în privința planului meu. —

— Un rezultat ai dobândit deja cu planul tău, — observă Severin. — căci în acceptarea descoperirii toți vom asista, decât nu cu plăcere, dar cu interes la societate de astă seară, care de altminteré ar fi fost o mare sarcină pentru mine.

— Și pentru mine afirmă Olimpia.

Acastă întrevorbire avuse loc cu vîo două zile în urma acelei prime vizite memorabile a lui Severin în casa Dîmnei Varvarița.

Societatea la cocóna Varvara, despre care se întreținuseră cele două părechî era opul lui Vasilie Pizmă, care se uneltea mereu, de a strica logodna lui Severin. Era convins, că Dîmna Varvarița se

va apuca de cărți, mai ales decât va fi îndemnată la acésta, precum își propusese el a o îndemna cu meșteșug și pe tiptil.

XIV.

Societatea de cocóne.

Cocóna Varvara nu era neam cu cocóna Varvarița. Ele erau numai bune amice cu aceleaș aplecări și cu egale obiceiuri. Amendoué steteau pe cóma societății, dar cocóna Varvara sê afla în o pozițiune mai proeminentă de cât cocóna Varvarița. Numele ei adică al cocónei Varvara resuna mai puternic prin straturile societății, grației vocii sale celei pătrundătoare, a excentrităților sale, a individualității sale mai pronunțiate.

Cocóna Varvara nu era veduvă dar stabilimentul ei conjugal totuș purta firma ei, lumea o cunoscea numai pe Domniaei, astfel încât nici n'am putut statori cu deplină siguranță numele soțului ei, étă cauza, de ce nu suntem în stare să vi-lu spunem.

Cocóna Varvara purta ceia ce se numesce prin Bidinesci o „casă mare“. Adică avea un mobilier scump, și dispunea de luxul unei curățenii perfecte, care este cu mult mai rar, de cât cum ar crede amabilele cetitóre. In adevăr, perfecta curățenie este un lux, și decă ne sfiim a o numi așa, este, că cuventul lux, in limbagiul obștesc, se folosesce numai in acel sens care semnifică un vitiu, pe când luxul curățeniei este una din cele mai strălucite calități ale unei femei. Etă luxul pe care am dori de alú vedea in casa tie-cărei cocóne, și care constituă o adevărată podobă, scumpă ca și cele lalte, dar mai cu sémă scumpă prin munca, prin atențiunea, ce trebuie să-i aplicăm in continuu. A dispune de luxul curățenii este dar un adevărat merit al femei, de care póte fi mēndră cu drept cuvēt, mai mēndră de cât de acel lux de haine, de lucruri scumpe, pe cari și le póte procura ori care femeiă cu banii agonisiți de părinții ei, seu de bărbatul ei.

Cocóna Varvara nu disprețuia însă nici un fel de lux, căci era trufasă și pécătuia prin trufia ei in contra bunului gust.

Tot ce era mai scump, era mai bun, tot ce

era mai bătător la ochi, era mai frumos, etă in doue cuvinte descrierea gustului Dei.

Odăile erau tôte încărcate cu mobile care de care mai extraordinare, arangiate fără pricepere, fără sistem, fără gust. Albumurî scumpe, cu fotografiî próste stetea pe mesele din salon, fie-care scaun era acoperit cu câte o brodărie, păreții jur împrejur plini cu cadre, arangiate fără nici o regulă, puse in lumină falsă. Inse scaunul, care incepea să cânte un marș, când te puneai pe el, era reprezentantele cel mai caracteristic al ideiei, care predominise la impodobirea acestei case.

Locuința era spațioasă, compusă din mai multe odăi, dar cele mai mici, mai rău dispuse, erau destinate pentru usul de tôte dăile și cele mai spațioase, mai luminoase, cele din fața sórelui erau rezervate pentru dăile mari, pentru petreceri, și steteau inchise folosite numai de patru, cinci ori intr'un an. Dăcă se întâmpla să dea vr'o măsă cocóna Varvara, atunci óspeții nu încăpeau in odaia destinată pentru acest scop, căci era prea mică. Trebuia să se tinđă mesele in mai multe odăi.

Bidinescenii inse nu se scandalisau cătuș de puțin de acésta, căci și ei toți avea acelaș aran-

giament, ba chiar încă mai prost, pe la ei a casă.

Era spre inserata. Cocóna Varvara tuna ca o furtună prin odăi. Sbiera aici, striga colea, răcnea dincoala și înfrunta pretutindenă. Geamurile zurăiau în continuu de vibrațiunea produsă prin organul ei puternic.

Insă nu strigase de géba. Tóte lucrurile erau luci; nu se vedea nicăiură nici macar un fir de praț.

Societatea ce avea să se întrunescă la cocóna Varvara era o societate ȃisă de dame. Aplicăm cuvântul „ȃisă” fiind-că Uea-se Lnumea numai așa, dar era în adevăr o societate mixtă de dame și de bărbați, întrunită cu tainicul scop de a se cultiva faimosul „ferbli”.

Cocóna Varvara și cu partisanele ei, nu se emancipaseră încă de sub legile buneii cuviințe. Păstrau forma cu tótă sântenia, și așa dară nu ar fi cutezat nici o dată a pofti la un joc de cărți. Hipocrisia lor le oprea chiar de a invita bărbați, fiind-că, societăți cu barbați, se făcea numai la evenimente mari, în fie-care casă la doui, trei ani o dată.

Ele chemau numai pe cocónele la o cafea.

Bărbații venea apoi târziu séra, ca in trecut, ca să conducă pe soțiile lor a casă. O parte să și ducea cu nevestele, ér cei cu gustul de cărți remâneau, până spre ziua, după cum era și jocul, mai cu interes, séu cu mai puțin interes.

Cea dintâia cocónă care veni era Elena Dêmba, polecrită de „poștea Bidinescilor“, căci vai mult le place Bidinescilor a polecri pe fie-care om. Dar cocóna Elena Dêmba merita pe deplin polecra ei, căci nu să putea întembla nimic, fără să fi aflat dênsa mai întâiu, ér tóte svonururile pornea din gurița Domniaei

— Sărut mânilé — dișe postea — pardon Dómna Elena Dêmba, întrând in odaiă. Ea adică era mai mică de anī de cât Dómna Varvara și trebuia decī, să-i arete respectul cuviincios.

— Bună séra dragă — respunde cocóna Varvara, sărutându-o, — ședī dragă. Dar Petre va veni, să te ducă a casă?

Petre éra soțul Dómnei Dêmba, unul dintre acei bărbați, care juca bucuros in sume mari, d'a-ceia să interesa cocóna Varvara de venirea lui.

Posta — pardon, Dómna Elena Dêmbu n'avuse timp a respunde, căci sosiră de o dată mai multe

cocóne și se încinse fără de veste o conversațiune atât de vivace și sgomotosă încât îi pareea, că s'a intrunit din nou salvatórele capitolului de faimosă memoriă, pentru a scapă éraș vechia Roma prin vigilanța lor.

Frémetul ținu vr'o câteva momente și se liniști apoi încetul cu încetul. Posta. — pardon, Dómna Elena Dêmber isbutise a predomina cu vocea ei, dar mai ales cu scirile ei cele interesante, vuetul general.

Ea vorbea cu mult foc, dar tot o dată și cu multă sfielă, seu cum am dice, cu precauțiune, căci ochisorii ei se învêrteau meru în cerc, și când intra cineva să oprea, pâna ce vedea cine este, pentru a urma apoi cu un zel și mai mare. Să vede tréba că vorbea de cineva, care era acceptat în aceiaș societate, și care putea veni în fie-care moment.

În adevăr povestea de cocóna Varvarița, seu mai bine đis de ginerele ei, Severin Dor.

— Așa đeu, inchipuiți-vé obrzănicia lui, — repetă ea acum cu fața roșie de emoțiune, — voiesce să-o opréscă de a mai juca în cărți. —

— Ar fi o próstă decă s'ar supune voin-

tei sale, — observă Ninica, soția lui Dr. Vasilie Pizmă — ce ginere mi-ar fi acela, care să-mi pună mie asemenea condițiuni. —

— Ba deș e obraznic — afirmă cocóna Varvara.

— Și ce-i mai frumos, — continuă Elena Dêmba, Varvarița i-a promis, că se va lăpada de jocul de cărți. —

— Să pote! exclamară vr'o câteva voci de-o dată.

— Da, așa dic chiar și servitórele din casă — răspuse Elena.

— Este drept, — confirmă Ninica, — știu de la Vasilie, căci a fost de față.

— Așa-i, — o intrerupse poștea, pardon, Elena Dêmba, de frică, ca să nu-i ia alt-cineva scirea cea frumoasă din gură, — că Severin i-a spus Varvariței o poveste infiorătoare. —

— Adică să mă ierți — obiectă Ninica, — nu chiar Severin a spus povestea Varvariței, ci el a spus'o mai întâiu Olimpiei, și asta apoi a repetat'o mume-si. —

— Tot una, orî cum ar fi, dar o poveste s'a spus, și încă o poveste atât de infricoșată încât plângeau toți când o audeau, și Varvarița s'a jurat

intre hohote, că nu se va mai atinge nici o dată de cărți. —

— Me mir apoi, — observă cocóna Varvara, — cum de mi-a lăsat vorbă că va veni.

— Póte se va duce, pâna să începem jocul, — țise una.

— Ori póte vrea să ne opréscă pe tote de a mai juca, — observa alta.

— Că ȕeu, numai una ca asta nu se va întâmpla, — exclamă cocóna Varvara.

— Mai sci, decă nu ne va face să plângem și noi, spunédu-ne aceea poveste, — țise Elena Dêmba.

— Ba, că nu o vom lăsa să spună — replică cocóna Varvara.

— Eu însă aș vrea s'o știu, — obiectă Ninica.

— Și eu, și eu, și eu — țiseră mai multe voci de o dată. Făr de veste se făcu însă o linisce cumplită. Varvarița intrase cu fetele ei, Olimpia și Lucreția in odaiă.

Olimpia era tristă. Lucreția posomorită, cocóna Varvarița rău dispuse. Inainte de a porni de-a casă, avuseră ele intre ele o mică sfadă. Cocóna Varvarița din vechiu obicei, pusese banī in portofoliu.

Olimpia observase acésta și își permise a i aduce a minte mune-si de promisiunea ei: dar cocóna Varvarița sã făcuse parã și loc „cã doar nu a ajuns sub epitropia lie-si, și cã póte face ce voiesce dar mai vêrtos póte sã ducã baniï ei unde i place” și altele de-al de astea. Cât in privința jocului de cărți nu sã pronunțã: sã vede trãba cã sã sfia de a sã lepãda pe față de cuvântul dat.

Olimpia cu minte, nu insistã mai mult: tăcu și Lucretia, cu tóte cã ar fi dorit sã-și spunã și ea părerea.

Tóte trele erau darã preocupate de alte gânduri la intrarea lor in societate, cãci altmintrelea ar fi observat tăcerca repentinã ce sã făcuse in mijlocul cocónelor și ar fi înțeles cã sa vorbit de ele.

Cocóna Varvara imbrãțișã de a rëndul, mai întâiu pe cocóna Varvarița, apoi pe Olimpia și in fine pe Lucretia.

— Intr'un ceas bun, intr'un ceas bun, — dișe cocóna Varvara, — intr'un ceas bun, — repetã corul feminin, urând astfel, ca logodna Olimpiei, sã sã fi sãvêrșit intr'un ceas bun, fericit.

Apoi éráș sã pornirã valurile conversațiunei. Sã formarã grupe diferite, care discutau asupra

evenimentelor celor trei zile din urmă. În cele mai multe cercuri prepondera însă cestiunea cocóni Varvarița și a ginerelei ei.

— Óre veniva ginerele — se întrebară unele.

— Nu cred — răspuse cineva.

— De ce se nu vină — exclamă altă.

— Cât e de palidă sèrmăna fată — șopti o bêtrenă.

— Și cu ochii plânși — adause alta.

— Nicî Lucreția nu pare bine dispusă, — observă Ninica.

Cocóna Varvara luase pe cocóna Varvarița la o parte căci Domniaei avea o inimă verde și nu se putea răbda a tănui ceva.

— Este drept — o întrebă — că ginerele tfeu te-a oprit a mai juca în cărți.

Cocónă Varvarița sè făcu ca para focului.

— Cine ți-a spus una ca asta? — întrebă ea cu indignațiune.

Ninica băgase de sémă, că Varvarele au început a discuta cestiunea cea interesantă, și sè grăbi a profita de ocaziune, pentru a auđi din gura Varvariței cum stau lucrurile și cum s'au petrecut, căci Vasilie i spusese unele, dar nu tóte, le înșirase

cu ruptul, așa după obiceiul bărbaților, nu din fir în pěr, cum seiu să povestescă numai femeile.

Când ajunse Ninica lângă cele două cocóne, Varvarița ȕicea :

— Tótă lumea o spune, ean chiar și Ninica. —

— Ce se fiă — întrebă acésta.

— Nu ne-ai spus, că Varvarița s'a jurat a nu să mai atinge de cărți — replică cocóna Varvara.

— Décă a mințit Vasilie, — care a fost de de față, — ȕise Ninica. — apoi mințesc și eu.

— ȕiceai insă, — observă Varvarița adresându-se către cocóna Varvara, — că ginere-meu, m'ar fi oprit să mai joc în cărți.

— Apoi! nu te-a făcut el să te juri, — răs-punse Varvara.

— O cât despre jurat, nu-i drept, — replică Varvarița, — am ȕis numai că nu voi mai juca în cărți, dar n'am jurat. Décă ați fi auȕit și voi istoria jalnică, care este pricina de urășce intru atat ginere-meu jocul de cărți, și voi ați fi ȕis așa.

— Étă tocmai ce voiam să auȕ și eu — ȕise acum Ninica, -- te rog spune-ne acea istoriă. —

— Te rugăm să ni-o povestesci — strigară tóte cocónele din prejur, care veniseră una câte

una să asculte la conversațiunea acestui cerc, in care se trata cestiunea de di.

Varvarița se apucă să spună povestea lulcei. Ea însă nu era inspirată de nici un simțiment mai înalt, decî narațiunea ei nu putu produce efectul pe care îl exercitase din gura Olimpiei.

— Poftim -- țise cocóna Varvara după ce terminase Varvarița, — cărțile se fi fost de vină, la această nenorocire! Servitorea, blăstămată de ea — a fost de vină!

— Așa-i, așa-i — repetă corul și îndată se incinse conversațiunea de predilectiune a cocónelor, despre răutatea servitorelor. Care de care se întrecea a se reprezenta de victima a acestor ființe fără suflet, fără rușine și fără câte alte tóte.

Cocóna Varvarița se căi in sine de slăbiciunea ce arătase când se grăbise a promite fără pricină că nu va mai juca in cărți, și se decise, a revoca in public și prin fapt chiar astăzi acea promisiune próstă: adică se hotări a juca in cărți. —

Hai, hai, mult e până 'n raiu — pană 'n iad i numai un gard, și ăla-i spart — țice Românul.

XV.

Planul executat.

Olimpia și Lucreția steteau de o parte. Nu puteau și nu voiau să ia parte la conversațiunea cocónelor. Nu puteau, căci erau fete și nu li sã cădea să se amestece în vorba muierilor, nu voiau căci erau preocupate de gânduri grele.

Olimpia tremura de frica așteptării, presimțea că mună-sa își va călca cuvântul și prevedea un viitor plin de nefericire, căci, vai, viața fără de Severin era o viață lipsită de orice bine, plină de mîhnire, de tristețã și de jale. Severin nu putea să-și încredințeze de soție pe fiica unei jucătoare de cărți.

— Astăzi, numai astăzi de s'ar putea stăpîni mama. — cugeta neincetat Olimpia.

Inima Lucreției era plină de temeri, se îngrijea de intențiunile lui Ilie, i era frică de un scandal provocat prin executarea aceluiași plan pe care-lu amintise, că l'ar fi conceput într-o oprire a cocónei Varvarita de la jocul de cărți. Acel plan de l'ar fi cunoscut, ce bine ar fi fost. Dăcă era bun ar fi putut fi veselă, dăcă era rău, l'ar fi putut povățui

pe Ilie, și l-ar fi putut opri de la executare. Dar așa era rău.

Spre fericire, chinul ei nu dură mult, căci peste curând sosi Ilie cu Severin. Veniră mai de vreme de cât cum era obiceiul prin Bidinesci.

În societate se făcu linisce. Cocónele amuțiră ca de obicei în prezența unui strein.

Începură unele a vorbi cu Severin despre timp altele despre maiial, altele despre oraș. Încetul cu încetul se porni éráș conversațiunea și Lucreția profitând de risipirea atențiunei, care se concentra-se până atunci asupra celor doi tineri, îl luă pe Ilie la o parte.

— Pentru Dumnezeu î șopti ea cu mare stăruință: — spune-mi, ce ai de gând a face. Spunemî să știu, căci mi-e témă să nu comiți vro necuviință, să nu se întimple vr'un scandal, să se supere mama pre tine, și să ne strici și viitorul nostru. —

— Liniscesce-te dragă — răspuse Ilie zimbînd. — nu se va întimpla nici un scandal. Mama nu e amestecată nici de cum în planul meu.

— Dar bine, nu vrei s'o opresci de la joc — întreba Lucreția supérată de îndărătnicirea mirelui ei.

— Ba da, însă nu mă voi adresa pentru această de-a dreptul cătră D-ei. — replică Ilie — n'am de cât să spun vr'o doue vorbe Dómnei de casă, și mi-am ajuns scopul.

— Și cu vorbe poți vătăma, — observă Lucretia.

— Vorbele mele nu vor vătăma pe nimen. Vină cu mine de ascultă, ca să te liniscesci. — cu aceste cuvinte merse spre cocóna Varvara care era incurcată cu nisce cocóne într'o conversațiune despre dulceturi, compoturi și alte lucruri scumpe d'ale

Lucretia se luă după el.

— Sărut mâna cocónă Varvară — țise Ilie când fu aprópe de dómna casei.

— Bună séra Iliăș — răspunse cocóna Varvara cu multă afabilitate. — Ce țici, n'am putea să incepem? Sciu că joci numai de nevoe, dar până vor veni cei laltți, ne putem apuca de un mic ferbli.

— Tocmai în privința această am voit să-ți spun ceva. — replică Ilie cu o față îngrijată.

— Ce ai — întrebă cocóna Varvara alarmată prin fisionomia lui Ilie.

— Nimic, n'am nimic, — răspuse acesta, intorcând ochii împrejur în semn, că nu pôte vorbi între atâtea urechi. Cocóna Varvara înțelese îndată acest semn și dominând situațiunea cu acel tact minunat înăscut unor femei și se ridă:

— Dar sci, că esci posnaș Ilie, erai să mă bagi în gróze cu fața D-tale speriată.

Apoi își urmă conversațiunea despre murături dar nu o întinse până la rochi, — unde ar fi ajuns negreșit, decât ar fi putut dura încă puțin timp, — ci se furișă pe nesimțite într'un colț, unde se retrăseseră Ilie și Lucreția, pentru a o ascepta, căci se înțeleseseră cu ochii despre acesta.

— Ce-i Ilie, — întrebă acum cocóna Varvara șoptind.

— Un lucru fórt neplăcut, — răspuse acesta vorbind și el încetinel.

— Spune de, — făcu cocóna Varvarița cu un gest de nerăbdare.

— Astăzi din întâmplare am avut puțină trebă la poliție — incepu Ilie.

La cuvântul poliție fața cocónei Varvara se păli. Avea un respect fórt mare de poliție și de tóte autoritățile civile.

Nu-i plăcea nici să audă cuvântul poliție.

— Și întrebă cocóna Varvara cu resuflarea năbușită.

— Și din întâmplare am auzit, că Domnul comisar a dat o poruncă, care te privește pe Dta?

— Pe mine — exclamă cocóna Varvara îngrozită, — ce pôte avea poliția cu mine, ce amestec am eu cu poliția?

— Așa mă întrebam și eu, — continuă Ilie, — când am auzit numele Dtale din gura comisarisarului, și am tras cu urechia, ca să aud despre ce este vorba.

— Ei bine, și ai auzit — întrebă cocóna Varvara devenind tot mai palidă.

— Am auzit, să înțelege că am auzit și este prea bine, că am putut auzi, căci te pot feri de o neplăcere, ba de un necaz mare.

— Spune dragă Ilie, — să rugă cocóna Varvara..

— Spune, — adause și Lucreția, care abia apuca să audă unde vrea să ăsă Ilie.

— Să vede tréba, că te-a denunsat cineva la poliție — continuă Ilie, — adecă a făcut arétare, că să va juca hazard in casă la D-ta, și comisarul

dedea tocmai ordin, să-ți calce casa și să vă prindă la joc.

— Vai — exclamă cocóna Varvara, — ce rușine. Cum să scap, spune-mi iubitule, cum să scap; ce să fac, ca să opresc pe poliția, să nu-mi vină în casă.

— Nu-o mai poți opri, de a veni dar o poți scóte cum va intra, decât vei avea grijă, ca în astă séră să nu jóce nimen în cărți la D-ta.

Bine ȃicǐ bine ȃicǐ — oftă cocóna Varvara cu totul consternată și eși apoi afară pentru a se reculege puțin.

Lucreția era uimită și era mândră de genialitatea logodnicului ei.

— Îț garantez — ȃise Ilie cătră Lucreția, — că în astă séră nimen nu va juca în cărți aice.

Acum reintră cocóna Varvara éráș. Veniră și vr'o câțiva dintre Domni.

Cocóna Varvara presentă pe Severin Dor mai întâiu Domnului Boronan, comerciant de frunte supranumit Gurasatului, căci el domina tot orașul prin organul său puțin cam răgușit dar puternic. Vorbea de lână și de piei, dar mai mult de politică înaltă. Îl mai presentă D-lui Pantofescu rentier,

care trăia din venitul capitalelor sale imprumutate cu trei la sută — pe lună; nu uită a-lă recomanda și Dlui Curcă, angajat dar tot o dată întreprinzător de fel de fel de speculațiuni.

Cocóna Varvara, sub alte împrejurări, n'ar fi observat cu atâta stricteță regulile poliției adică nu s'ar fi îngrijit de prezentarea acesteia, ci ar fi lăsat în voia întâmplărei pe oșpeții D-ei, sigură fiind, că se vor cunoște, decât vor voi, și ar fi grăbit să etabileze jocul ei de predilecțiune.

Astăzi însă se ferea, după cum știm, de acest lucru, deci alege mijlocul prezentării ca să incurce pe Domni în conversațiune.

Unele dintre dame zoreau să se pună la măsă cu cărți, acestora le răspundea cocóna Varvara, că istoria lulcei tot ar fi impresionat-o mai tare, de cât cum ar fi crezut chiar dânsa la început, și că i-ar fi trecut pofta de a juca în cărți.

Domnul Boronan demonstra cu organul său puternic greșala ce comisese guvernul prin înființarea de carantine în contra lânii, arăta în mod convingător că întregul oraș se va prăpădi, decât nu se va slobozi lâna, și deveni pară de foc, gată de a întreprinde lupta în contra orăi cui — când

de o dată, fiind în culmea extasului său se oprise îngălbini și tăcu.

O guriță dulce pronunțase următoarele cuvinte:

— Boronane, ەر te apucă tusea cea rea, decât vei mai striga așa. —

Aceste cuvinte eșiră din gurița consortei Dlui Boronan, și produsera acel efect minunat, căci Boronan se temea de tuse și de consecințele ei, cari după părerea Domniei sale sunt: oflică și mörte, — ca de munca vecinică.

Severin era förte încântat de incetarea acestei argumentări sgomotose, care nu-l interesa câtuş de puţin și voia să se furişede lângă Olimpia sa, când fu oprit de rentierul Pantofescu, care-l întrebă despre imbrăcămintea sa, la ce croitor și-a făcut hainele și la care cordonier său pantofar ghetete. Nici această temă nu era interesantă pentru Severin dar n'avea încätrou, trebuia să stea de vorbă cu acest Domn, până ce veni Domnul Curcă care i propuse, să întreprindă amëndoi în tovărăşie un stabiliment de băi reci, cu care nemţii au început să facă minuni, nu atât cu privire la curele sevêrsite cât mai cu sémă cu privire la bani adunaţi prin acele cure

Domniî după cum vedem îş mai petreceau, cum îş petreceau, dar dómnele începură să casce, şi nu se opriră nici chiar când se puse Dómna Ninica la pian şi începu să cânte pe »Bălcescu murind.«

Olimpia şi Lucreţia erau fericite. Lucreţia i spusese Olimpiei, in ce mod isbutise Ilie a impedecea in astă séră jocul de cărţi.

Dómna Ninica sfîrşise cântecul »Bălcescului« şi intonase »Hora Severinului« fără de a anima câtuş de puţin societatea, căci era sătulă şi prea sătulă de aceste două melodii pe care le auđise neincetat de vr'o doi ani încóce din gura Ninichei.

Vēđend in fine cocónele că nu-i nici un rost de cărţi, începură a se interesa, decă le-a venit servitórele, care se le conducă pe a casă ér cele cu bărbaţi, începură a întreba decă n'ar fi timp să mērgă a casă.

Acestia erau invoiţi, căci cocóna Varvara, pentru a desfiinţa societatea cât mai curēnd, nu adusese pentru Domniî nici măcar ceaiul obicínuit. Bărbaţilor le era decî fóme.

Societatea se sparse. De la poliţie nu venise nimeni, şi cocóna Varvara incepea deja a chibzui,

că ore nu va fi fost înșelată din partea lui Ilie, când auzi pe cineva bătând la ușă. Ea stinse îndată luminarea. Bărbatul ei dormea deja, n'auzi decî bătaia la ușă: Mai bătut o dată apoi se făcu linisce. Acum cocóna Varvara era incredințată că venise poliția. In realitate se întorsese Ilie, pentru a-i spune, că poliția venise tocmai, când se ducea societatea, și d'aceia numai urcase la Dei. Dar nedeschidêndui ușa, și vêdênd, că se face intuneric in odaiă, își frecă mânilé dîcênd: Cocóna Varvara crede de sigur, că sunt de la poliție, nu va descoperi dar nici o dată minciuna mea, și in loc de a se supêra va fi in veci recunoscătóre cătră mine."

XVI.

Nouë temerî.

Grația sollicitudinei lui Ilie să și hotărîse ziua de nuntă.

Décă am dîs ziua am greșit, trebuia să dîcem zilele de nuntă, căci in adevêr se hotărîseră douë Dumineci, una pentru nunta lui Severin cu Olimpia

și a doua pentru Ilie cu Lucreția. Tinerii ar fi voit să se cunune în una și aceeași Duminecă, dar cocóna Varvarița fu în contră, „nu e bine, și nu e bine, — ȕicea Dei, — de câte ori s'au cununat mai multe părechii în una și aceeași ȕi, a fost nefericite, tóte, nu numai una, ci tóte.“

Din acéstă părere nu, o putea scóte nimen.

Severin și cu Olimpia ar fi voit s'o mai încerce puțin pe cocóna Varvarița, să mai ascepte să vedă decă cu altă ocașine, nu va cădea în ispită, căci în societatea la cocóna Varvara nu jucase nimen în cărți, prin urmare nu se scia, decă în casul când s'ar fi jucat, ar fi putut resiste tentațiunei.

Ilie însă susține că întréga societate din Bîdinesci, dar mai cu sémă cocónele, s'ar fi tãmăduit de patima lor de cartoforiă prin istoria Iulcei, care se respândise în tóte cercurile orașului.

Omul nu crede nimic mai lesne, de cât ceia ce dorește inima sa. Astfel creȕură dară atât Severin cât și Olimpia în convertirea cocónei Varvarița, cu tóte că nu avea nici o dovadă despre întórcerea ei.

Lucrurile ajunseră deci la preparativele pentru

cununie, când fură de-o dată intrerupte prin o scire, care i veni lui Severin.

Cummată-sa Iulcea murise în casa de nebuni la Sibii.

Dioa cununiei se amână, din acest incident de doliu, pentru șese septemâni, căci nu s'ar fi cădut, ca Severin să ignorede mórtea in casa frateșeu mai mare, și care-lă crescuse.

Ilie era disperat. Șese septemâni de veră, petrecute din partea cocónei Varvarița la băile din Brădesci, unde avea obiceiul a se duce in toți anii și unde nu cunoscea altă distracțiune de cât jocul de cărți, étă perirea completă.

Severin plecase la Sibii pentru a asista la inmormântare, dar se decisese să se întórcă și se mérgă și el cu familia Dode la Brădesci.

Distrugerea frumosului edificiu ridicat cu atâta dibăcie din partea lui Ilie era neevitabilă.

Severin merse la Sibii, dar nu se întórse îndată, ci in locul seu sosi o epistolă, prin care aréta, că va petrece vr'o câteva zile acolo, pentru a visita expozițiunea națională, și poftea pe cocóna Varvarița, ca să vină și Dei cu fetele, să vedă a- cea expozițiune.

Biđinescenii sciau despre această întreprindere națională, dar nu se prea interesau de dânsa, căci cei care s'ar fi putut interesa veduseră alte expozițiuni, la Paris, la Viena, și prin urmare li se părea lucru de ris, a se osteni la Sibiiă pentru a cerceta o scsimonositură, o parodie de expozițiune, cum se exprimau ei.

Cocóna Varvara mai cu sémă, care fusese la expozițiunea de la Paris, era capul contrarilor, ér cocóna Varvarița ținea mult la părerea cocónei Varvara, decî și dânsa vorbea cu dispreț de această întreprindere națională și invitarea lui Severin de a visita expozițiunea i se păru pocită.

— Ba ce frumos ar mai fi, decă am merge cu toții la Sibiiă. — dîse Ilie, când aflase despre propunerea lui Severin, căci spera, că prin voiagiă la expozițiune va cădea estimp cercetarea băilor și va aduce scăparea din pericolul cel mare.

— Să lăsăm Brădescii, pentru acest voiagiă, — exclamă cocóna Varvarița

— La Brădesci ne mai putem duce și altă dată, dar la expozițiune nu, — observă Ilie.

— Ce lucru mare și acea expozițiune, — replică cocóna Varvarița, — am vedut destule.

— Dar nici una națională, — obiectă Ilie.

— Că și va fi un lucru demn de vădut —
dise cocóna Varvarița.

— Cum să nu fiă. — respunse Ilie — ce,
oar' nu este interesant a vedea progresul națiunii
pe terênul industriei: ș'apoi mai interesant de a
te întâlni cu românii și româncele din cele patru
unghiuri ale țerei: a compara diferitele porturi in
toaletă. —

Acest din urmă argument fu decisiv.

Merseră la Sibiiu. Cocóna Varvarița cu fetele
ei și cu Ilie împreună cu — cocóna Varvara, căci
și D-ei se induplecase din indemnul balului care
avea să se dea la Sibiiu in decursul expozițiunei.

Ilie era cu voie bună, Lucreția mulțămită,
Olimpia fericită. Cocóna Varvara făcea mereu la
comparațiuni între voiagiul D-ei de acum și între
acela pe care-lu întreprinsese la Paris.

Expozițiunea i sã păru cu totul próstă. Lu-
crurile expuse fórte de rënd. Acasă la D-ei avea
mai frumoșe divanuri mai frumoșe șifoniere și mese,
de cât cele care sã vedeau pe aici, ș'apoi cât des-
pre manufactele țerancelor, vëduse destule.

Dintre tóte obiectele i plăcu un costum națio-

nal femeiesc care tocmai nu merita atențiunea cunoscătorilor, căci nu era un tip original ci o modificare nereușită a unui costum de țerancă pentru usul unei dame de salon. Cocóna Varvara îl cumpără cu un preț nemăsurat. Îl cumpără din două considerațiuni: una că-i plăcea, alta fiindcă scia, că numele cumpărătorului va figura în toate jurnalele românesce.

Cât pentru bal, nu merseră, căci Severin nu putea, Lucreția fără Olimpia nu voia să mērgă, Ilie nu insista fiind-că nu simțea nici o plăcere în privința balului.

Dacă ar fi știut urmările ale acestei dispozițiuni, ar fi stăruiț din toate puterile și ar fi isbit de a indupleca pe Lucreția și pe cocóna Varvara la cercetarea balului.

Cocóna Varvara aflând de hotărîrea acēstă se făcu pară și cățran. Ea venise la Sibiiu cu singurul gând de a vedea balul și acum să nu i se implinēscă pofta? Ea singură nu voia să mērgă. Barem de ar fi aflat mai curēnd, dar i se spuse tocmai în aceiaș ȃi când era să se dea balul. Nici nu vorbise mai nainte despre bal, căci cercetarea acelei petreceri i se părea atāt de naturală încāt

nu-i venise prin cap de a se informa despre intențiunile celor laltă în această privință.

— Décă sciam una ca asta, nici nu veniam cu voi la Sibiiu, ci mă duceam la Brădesci. — dîse supărată cătră cocóna Varvarița.

— În pare rău, că ți-am stricat pofta, — răspuse cocóna Varvarița — dar cum de nu ne-ai pomenit nimic despre bal. Acum decă ne-am hotărî să mergem ar fi prea târziu, căci nu suntem preparate.

— Ai putea să mergi cu Ilie, decă n'ar fi întreprins tocmai jastădî în excursiune la Turnu-roșu. — observă Lucreția.

Să vă ia d. . . , strigă cocóna Varvara infuriată, — eu plec mâne de-a-dreptul la Brădeci, unde m'ascéptă Domnialui. — Astfel obicînuia să numescă cocóna Varvara pe soțul Deii.

— Nici pe noi nu ne mai reține nimic aici — răspuse cocóna Varvarița, — vom pleca cu toți la Brădesci. —

Când se întorse Ilie de la Turnu-roșu nu mai avea nici un mijloc pentru a schimba decisiunea fatală.

Plecară la Brădesci.

XVII. **La Brădescî.**

Avea totă dreptatea Domnialui, adică soțul cocónei Varvara, de îș alesese Brădescî de loc de predilecțiune unde petrecea zilele cele căldurose de veră. Avea dreptate, căci o pozițiune mai pitorască un aer mai sănătos și mai aromatic, nu putea găsi, de ar fi colindat toate băile de renume.

Pe povârnișul unui deal impresorat de cei mai frumoși brađi din lume se ridic vr'o sută și mai bine de case, care de care mai elegante, mai cochete și mai frumoase. Căărări întreținute cu cea mai mare îngrijire în deplină curățeniă, un ton degajat dar decent în societatea de óspeți, o climă temperată, astea toate facu din Brădescî un cuib de fericire pentru toți aceia, cari se pot lăpăda de grijiile, de patimile, de preocupățiunile lor din lumea cea mare, și care mai pot găsi în dulci reverii, în visuri line, inspirațiune sublime.

Severin era incântat, el se credea în raiul lui Mohamed. Sosiră în o zi senină la Brădescî. Olimpia îl purtase prin toate locurile, urcase la diferitele belvederi, mergeau mână în mână și sorbeau cu pepturile dilatate aerul balsamat.

Spre s^{er}ă voiră se ^{es}ă ^{er}ăş in pădurice. Severin, Olimpia, Ilie şi Lucreţia, dar când i propuseră cocónei Varvariţa, D-ei pretextă o indispoziţiune, le ^{dis}e s^e m^{er}gă in salonul de cură şi să-o lase pe D-ei singură, ca să s^e odihnescă.

Ilie, care simţise că cocóna Varvara făcuse un proiect cu cocóna Varvariţa, era neliniscit. Ar fi voit să-i decidă pe cei laltⁱ, ca s^e stea a casă, pentru a reţine pe cocónele de la jocul de cărţi la care aveau de gând a se pune după temerile lui Ilie, dar nici Severin şi nici Olimpia nu voiră s^e accepte propunerea. Ilie nu mai insistă, căci iş ^{dis}cea el, că şi așa nu va fi in stare a impedecca pe cocónele tot de-a-una şi in tóte ^{dis}ilele de la patimilor, şi decă nu vor juca astă^{dis} vor juca mâne, r^eul s'ar fi putut póte amâna, dar stinge. — nu.

Merseră decⁱ in salonul de cură unde era o vi^eţă f^{or}te veselă şi animată: grupe de óspeţi in o parte, in alte părechⁱ singuratice, dincolea o familie, aici câte un solitar, contemplau luna, ascultau la musică, conversau, oftau, glumeau, cu un cuv^{en}t iş petreceau şi s^e simţeau s^{eu} cel puţin păreau cu toţi fericiti.

Numai Ilie iş versa şoptind temerile sale in sufletul Lucreţiei şi o neliniscia si pre d^{en}sa.

Severin vorbea tot în versuri, Olimpia asculta perdută în valurile de fericire, cu un zimbet dulce pe buze, și i întorcea cu delicateteță stringerile sale de mână.

Visau cu ochii deschiși, dar vai, peste curând se desceptară la realitatea urită.

Când se întorseră a casă, găsiră pe cocóna Varvara și încă vr'o două cocóne și vre-o doi dómni jucând la ferbli cu cocóna Varvarița, care se rușină puțin la vederea lui Severin și ingină ceva de vreme lungă, că n'a putut refusa pe cocóna Varvara, și altele. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Severin simți ca un cuțit la inimă la această descoperire, Olimpia tresări din reveriile ei, Lucreția se mâniă, numai Ilie își păstră firea. El aseptase cu sigur una ca asta, și față cu faptul implinit i crescu curagiul. Jură în secret, că va lecuî pe cocóna Varvarița chiar de ar sci, că nu s'ar mai întorce de la Brădescî.

Severin s'ar fi dus îndată de la băi, decă nu i ar fi fost milă de Olimpia și — de propriul său amor. S'ar fi dus, căci ceia ce începură cocónele în prima séră o continuaseră din séră 'n séră, ba începură a ferti și noptile, apoi și diminețele jocului de cărți.

Era lucru scandalos. Bietul Severin se prăpădise. Amorul său ajunsese la un grad atât de mare, în cât ar fi trecut cu vederea patima fiitórei sale sócre, decă ar fi fost în stare de a o scusa, și ar fi scusat-o, decă nu s'ar fi dat jocului de cărți, cum am dice în public.

Toți óspeții din băi vorbeau de ele, când eșau vr'o dată la musică pe promenadă. Cei vechi le arėta celor noi veniți, și istoria lui Severin și a Olimpiei era cunoscută de toți.

— Decă mi-ai da ocașiune, ca să vin în atingere mai de aprópe cu aceste cocóne, — dice într'o di, un óspe nou venit, cătră Ilie, cu care făcuse cunoscintă, și cu care vorbise despre istoria notorică. — aș încerca o cură cu fiitórea sócra Dtale, dar nu ar trebui să scie, că sunt scamator. —

— Dta esci dar vestitul scamator Herman, — întrebă Ilie. — numele ți l'am cunoscut, dar n'am sciut că esci identic cu renumitul artist. —

— N'ai sciut fiindcă n'am spus la nimen. Am venit la Brădesci pentru ca să me repausez de ostenelele ocupațiunei mele. Ici, colea, tot mai fac în cercul de amici câte o prestidigațiune, pentru

a nu perde exercițiul, dar în public nu m'am dat pe față, și te rog să păstrezi secretul chiar în interesul Dtale, căci cum ȳic, mi-ar plăcea să încerc cura mea cu cocóna Dode. —

— Cât despre discrețiunea mea poți să fi convins. și tot așa despre recunoștința mea, decât ai bine voi să-mi vii în ajutor. Eu mi-am bătut destul capul, ca să găsesc vr'un mijloc, dar cu cât mă gândesc mai mult, cu atât vęd, că m'am legat la un lucru neputincios, când m'am jurat, că nu voi merge de aici, până ce nu voi vindeca pe mama fidanțatei mele de patima ei nefericită . .

— În pare bine, că te pot ajuta, ca să-ți implinesci jurământul, — ȳise acum Herman, — căci mijlocul meu va fi cred, însoțit de un efect complet. Îl voi putea încerca la prima ocaziune dar mai întâi trebuie să mă presinteți Dómnei. Apropo, are trăsura ei proprie, căci o vęd adeseori în ecuipagiu particular. —

— Nu, trăsura nu este a Deii, ci a altei Dómne a Dómnei Varvara.

— Decă nu mă înșel și acéstă Dómna jócă în cărți.

— Ea este, aș putea ȳice, rădácina rēului. —

— Atunci va trebui să aplic și asupra Dei cura mea, cred că nu vei avea nimic în contră. —

— Nimic; cu atât mai mare va fi binefăcerea Dtale.

— Etă dar lucrul înțeles, mă vei prezenta acelor Dómne. —

— Cu cea mai mare plăcere. Inșă decă mi-e permis a fi curios, te-aș rugă să-mi spui planul Dtale.

— Bucuros, căci și așa im trebuiește pentru tot cazul un martor, care să dovedescă în lume, că n'am avut intențiuni rele, apoi va fi chiar de lipsă, să-mi vini în ajutor. Etă dar ce voiesc să fac.

Și scamatorul Herman să apucă de a descoperi planul seî.

— Minunat, — exclamă Ilie plin de bucurie, — ved că esci un om de geniu. —

Îț mulțămesc pentru elogiul Dtale, dar ascéptă să-lă merit. Urma alege.

XVIII.

Inceputul curei.

Era musică pe promenada din pădure. In pavilion se aședase colónele de cadrul. Severin cu Olimpia și Ilie cu Lucreția jucau vis-a vis. Erau veseli.

Ce sê intimplase. Ce lucru prefăcuse tristeta lor in voie bună. Nimic nu sê intimplase. Rađa cea slabă de speranță, care străbătuse in inimile lor din promisiunea acelu scamator, fusese de ajuns a produce această schimbare. Dar speranța lor nu sê ređina numai pe o simplă promisiune, ci era mai bine fondată, căci Herman sê pusese deja la lucru.

Chiar in acest moment ședea cu cocónele la mésa de cărți, unde le ținea de vr'o câteva ȃile in cóce in o iritațiune complectă, făcându-le sê cistige și sê pérđă de la un moment la altul, sume considerabile.

Olimpia incepuse deja a sê ingriji de săuăta-tea mume-si, care slăbise prin efectul alterațiunei continue, dar Ilie o liniscise, spunându-i, ca această era anume provocată din partea aliatului lor, ca o

pregătire la lovitura decisivă, și că nu va mai dura mult timp.

Amicii noștri dansau dară și nu trăiau de o cană dată decât pentru present, uitând cu totul de temerile lor.

Jocul dură cât dură, apoi se sparse tot o dată cu încetarea muzicii.

Părechile porniră spre casele lor.

Pe drum Ilie s'întâlnește cu scamatorul Herman, care i face semn, că are să i vorbească.

Ilie s'întâlnește cu el.

— Dă-mi o deciziune s'ia apropiat, mâne chiar ne vom încerca norocul, — dăse Herman.

— În fine — exclamă Ilie, — har Domnului; numai de am isbuti.

— Tóte sunt pregătite. Am avut grijă de tóte, tocmai ca și când aș da o reprezentațiune dinaintea unui public dificil. Am consultat barometrul meu, care nu m'a înșelat încă nici o dată. Mâne va fi un timp tocmai precum ne trebuie. Cocónele sunt invoite a face excursiunea cu mine și cu amicul meu, pe care l'am inițiat în secretul nostru. Vei veni și Dta cu amicul Dtale în urma noastră, dar aveți grijă să nu sosiți nici

prea curënd, însă nici prea târziu la locul sciut, căci dacă ați sosi prea curënd, am perde efectul, er prin o întârziere prea mare s'ar putea intimpla vr'o catastrofă, căci de, — sunt femei, și it spun, că vom avea mâne o furtună grea. —

— Sciu ora, respunse Ilie, — și voi regula mersul trăsurei nóstre, -ca și când ar fi un tren.

— La plecare să fi de față — mai duse Herman, — pentru ca să-ți pot da instrucțiuni, dacă va fi de lipsă. Cu aceste cuvinte se duse Herman, părăsind pe Ilie în frigurile acceptărei.

A doua zi de dimineță, călescă cocónei Varvara stetea gata de plecare dinaintea locuinței D-ei.

Cocónele Varvara și Varvarița, — scamatorul Herman și cu amicul său, — Ilie, Severin, Olimpia și Lucreția erau împrejurul trăsurei.

— Aș avea poftă să merg și eu cu Dvóstră la Zmeurescî, — dicesa Ilie — n'ai veni și tu cu mine Severine, să luăm amëndoi o trăsură.

— Bucuros răspunse Severin, — căci și așa n'am vădut încă băile de la Zmeurescî.

— Vom veni și noi după Dstră, — se adresă acum Ilie cătră cocóna Varvarița, care tocmai se urca în trăsură.

— La revedere dară, — răspuse acesta.

— La revedere, decă vom găsi în grabă vr'un birjar, — adause Ilie.

— Dar pe noi ne lăsați aici? — întrebă Lucreția.

— Voi nu sunteți pregătite — obiectă cocóna Varvara. —

Asta ni-ar mai lipsi — se gândi în sine — se vină și fetele! Nu-i destul că voiesc să ne urmărescă tinerii și să ne strice rostul? Prezența lor ne va împedeca de la joc. — Apoi dise éráș cu vocea tare. — Fetele nu pot veni și n'ar fi galant din partea cavalerilor de a le lăsa singure. —

— Bine dicită Dómnă — aprobă Severin, — vom rămânea și noi aici. —

— Adio dară și la revedere de séră — dise acum cocóna Varvara încântată, că a scăpat așa de lesne de însoțirea neplăcută și împedecătoare a tinerilor.

— Adio, și la revedere póte la Zmeurescî, — dise Ilie.

Cocóna Varvara voia să mai obiecteze ceva, — dar nu putu, căci trăsura se pusese în mișcare.

— Ce tînăr nesuferit — dise acum cocóna

Varvara cătră cocóna Varvarița — vrea să se vire cu sila între noi și să ne strice hazul. Dcă va veni la Zmeuresci nu vom putea juca partida pe care am intrerupt a séră așa de vreme.

— De asta mă tem și eu, — observă cocóna Varvarița.

— Dcă sciam una ca asta — continuă cocóna Varvara, remâneam mai bine la Brădesci.

— În permite-ți a vă face o propunere — întrebă acum Herman.

— Cu plăcere, respuse cocóna Vavara.

— Ce diceți la ideia mea, adică să continuăm partida intreruptă chiar aici în trăsură?

— Ideia Dtale este minunată, este picantă, mă invoiesc, dar cum să facem? exclamă cocóna Varvara.

— Cum să facem — întrebă și cocóna Varvarița.

— Etă luăm un covor, îl întindem peste picerele noastre și astfel formăm mēsa — replică Herman.

— Bravo — exclamă cocóna Varvară.

— Dar cărțile? — întrebă éraš cocóna Varvarița.

— Cărți am eu la mine în buzunar — răspunse Herman.

— Și mai bravo — exclamă cocóna Varvara. Se puseră la joc.

La început cocónele ciștigau mereu, adunaseră fiorinii cu miile, și nu băgaseră de seamă, că ceriul se întunecase de o dată și că începuse a picura.

De la prima picătură de ploie părea că norocul ar fi întors fôia. Cocónele perdeau, dar mai cu seamă cocóna Varvara în vr'o câteva ture de joc își dase tot ciștigul și începuse a da deja din baniți Domniaei.

Acum observară ploia.

Voiră să oprască trăsura pentru a ridica coșul, dar cocóna Varvarița dișe:

— Numai încă tura asta s'o facem, apoi putem să ne oprim.

Cei lalți se invoiră. În acea tură lupta urma între cele două cocóne. Varvarița ceruse în urmă o sumă atât de considerabilă, în cât Varvara nu mai avea atâți bani, ca să întórcă.

— Ce faci soro, dai și mai ceri, séu trag baniți, — întrebă cocóna Varvarița.

— Dau și mai întorc încă o dată pe atât — dișe cocóna Varvara aprinsă.

— Scóte dar baniî — obiectâ Varvarița.

— N'am, it remân datóre — respunse Varvara.

— Baniî vorbesc! — replicâ Varvarița.

— Ce, n'am atât credit la tine? — exclamâ
Varvara.

— Ba, tu ai credit dar cunosc părerea Dlui
in acéstă privință, — respunse Varvarița, — el
ține, că datoriile de joc, n'au valóre dinaintea legei.

— Asta-i drept, — se grăbi a observa Her-
man, căci i venise momentul de a se pune in ac-
țiune. — dar dați-i vr'un amanet.

— Ce amanet să-i dau? întrebâ Varvara.

— Vr'un giuvaer, vr'un ceasornic.

— N'am la mine. —

— Dați-i dar trăsura și caiî.

— Ce ideiă. —

— Dai, orî trag baniî — țise acum cocóna
Varvarița.

— Ba se nu tragi, că dau, să vedem decă
n'ai vrut să mă bagi numai in gróze — sbierâ co-
cóna Varvara.

— Bine, primesc trăsura și cu caiî in va-
lórea sumei, ce ai să dai și étă trei ași. —

— Eu am numai trei crai. —

— Trăsura este a mea, ai audît Janos, — strigă acum Varvarița către visitiul.

— Da, până una alta este a ei, — afirmă cocóna Varvara visitiului, căre făcuse nise ochi mari la acéstă scire.

Plóia devenise tot mai desă, Varvarița porunci acum visitiului să tragă coșul. Visitiul ascultă de noua sa stăpină.

— Vom urma acum noi trei jocul? — întrebă Varvarița.

— De ce, numai noi trei, — observă Herman. Dacă im permite Dómna Varvara, o voi imprumuta cu o sună, pentru ca să-și urmeze jocul. —

— Primesc Domnule și it multănesc, — dise Varvara, încântată că i se dă ocașiunea de a se revanșa asupra Varvariței, cătră care prinsese o ură nemărginită.

Jocul merse înainte. Cocóna Varvara nici nu cîștiga, dar nici nu perdea, cocóna Varvarița perdea însă mereu și in fine ajunsese și ea de a pune in joc caii și trăsura, pe care îi cîștigase cu vr'o câteva minute mai nainte. Perdu.

— Vă rog să spuneți visitiului, că trăsura este a mea, — dise Herman zimbînd.

— Auđi m ei Ianos, strigă cocóna Varvara cu plăcere, — trăsura este a acestui Domn, nu mai este nici a mea, nici a cocónei Varvari a, D-lui este singurul st p n. —

—  i acum, — urmă Herman, — bine voi i a ne face pu in loc in fund,  i a vă a eđa aici, căci am stat destul pe acest jelt necomod. Ni s'au incheștat picerele, nu-i așa amice.

— Așa-i, afirmă amicul.

— Sci i că nu prea sunte i galan i, — dișe cocóna Varvara cam speriată.

— Galan i negalan i — replică Herman cu vocea brutală, — așa voiesc eu, dec  trece i dinc ce. —

— Asta-i mojiție, — strigă Varvari a, — după ce ni-a i luat banii, s  vă mai bate i  i joc de noi.

— Opresce Ianos, stai — sbier  acum Herman, — cocónele vreau să să dea jos.

Trăsura s  opri.

XIX.

Catastrofa  i incheere.

— Să ne dăm jos — țipar  am ndou  cocóne,
— să ne dăm jos! aici in mijlocul drumului, —

dișe cocóna Varvara, — in plóiă, in furtună. Gluma Dtale Domuule este prea próstă. —

Herman scosese ceasornicul și sē uitase la ceas.

— Haideti, eșiti, — dișe cu o voce aspră, — timpul a inaintat, nu mai pot întârđia. -

— Ianoș, — strigă cocóna Varvara, — ajutor, vrea să ne omóre!

— Vai, vai! — sē lamentă cocóna Varvarița, — seracele de noi! —

Herman o apucase și o imbrância afară, pe când amicul său o scotea pe cocóna Varvara.

Visitiul remase cu gura căscată și pe capră și nu scia ce să facă.

— Mână, — i răcni Herman.

Trăsura porni de o dată cu iuțelă.

Cocónele erau pe soșea, derangeate, speriate, consternate.

Varvarița plângea cu hohot, Varvara țipa. răcnea și își frângea mânilé.

Ploua de vērșa. Ceriul era negru, invēlit cu nori ca de mușama jur împrejur. Tunetul durduia, fulgerul șerpuaia luminând pe momente peisagiul posomorit cu o licóre lugubră. Nicē o urmă de locuință, sēu de vr'o ființă umană.

— Vai, vai, — se lamentă Varvarița, — ce pecate au căzut pe capetele noastre, de trebuie să murim de o mörte atât de îngrozitoare.

— Jurământul, — sbieră Varvara, — jurământul tău de a nu mai juca în cărți, pe care l'ai călcat, ni-a venit pe cap. Tu ești de vină, decă vom peri aici pe drum. . . .

— N'am călcat nici un jurământ, — dișe Varvarița, — dar tu, de ce ai oprit pe ginerii mei ca să vină după noi. Decă nu îi ai fi oprit nu s'ar fi întâmplat acesta. —

— OBCU Open Access prea curată feciöră, sfântă născătoare de Dumneșeu, mântuitoarea tuturor păcatelor și a lor mele, îndurată de noi, étă it făgăduiesc, că nu mă voi atinge nici o dată în viéta mea de afurisitele de cărți.

Un trăznet grozav păru a lua act de jurământul ei.

Varvara se făcu galbenă ca mörtea și cu mâna tremurândă își făcu cruci peste cruci.

— Sfântă născătoare de Dumneșeu, îndură-te de noi, dișe și ea, — scapăne din această primejdiă că nici eu nu voi mai juca în cărți, cât voi trăi în lume.

Să auzi un nou durduit, părea că tună, dar totuș era un vuet diferit de acela care venia din ceriul mâniat. Crescea din ce în ce și se apropia.

Era trăsura lui Ilie, care venia cu Severin pentru a scăpa pe sócra lor împreună cu prietina ei.

Sosiseră tocmai la timp, nici prea curënd nici prea târziu.

Cura era săvêrșită și era o cură radicală, după cum se dovedi în urmă.

Cocónele din Bidinesci de la acest eveniment, în urma influinței exercitate de Varvarele, se lăsară de jocul de cărți.

Între cele două sfinte Mării, adică între ziua Adornirei și a Nașcerii își serbară: Severin cu Olimpia întâi, apoi după o săptămână Ilie cu Lucreția nunta lor.

Lui Dr. Vasilie Pizmă nu-i venia nici de cum la socotélă, căsătoria lui Severin, însă trebui să inghiță nodul.

Sotia-sa Ninica, ar fi murit și ea de ciudă, decât nu s'ar fi întemplat să aibă un curtezan nou.

Poetul Pricopsea o păți urit cu drama sa; se representase și fusese — fluerată.

De atunci renegă naționalitatea sa și se făcu neamț, cu numele Brückhopsa.

Despre cele lalte persoane pe care le-am întâlnit în decursul acestei narațiunii, cronică orașului nu ne-a însemnat nimic, deci trebuie să presupunem că au rămas în starea în care îi am cunoscut.

D-ra Tunea râde și acum, decât n'a murit cumva.

